

ნობელულო

საქართველოს
საზოგადოებრივი
მედიის ცენტრი

140
2007

ს3

76

ჩვენი თვედრით დანახული ხანა ჩვენი ქვეყანა

ქ. რუსთავის ქარაო სკოლა „მნათობრი“

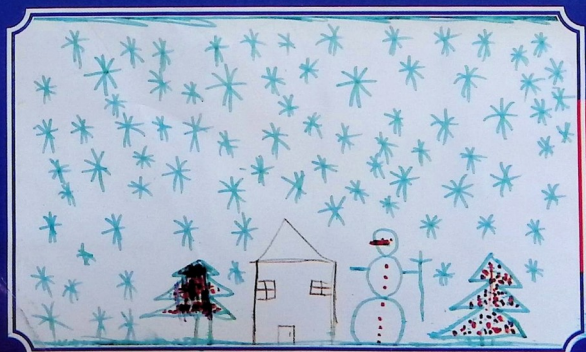

კობე მაისურაძე
II^ე კლასი

დაინან თაღორაძე
II^ე კლასი

გიორგი
პავლიაშვილი
II^ე კლასი

ნაბაღალუი

ნაბაღალუი უინაბაღალუი

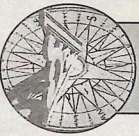
საყმაწვილთა
 ჟურნალი
 2007 წ. № 1

2. არის ბაბა

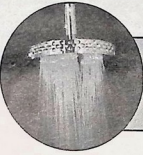
9. ჟორია
 (ბოთხრობა)

17. ცხოველთა
 საყარო

22. ბინც რა არის
 ასტროლოგია?

25. ბასტი
 თინაიჯარაბისთვის

29. „ბაბარი“
 ბაბოგონაბაბი

ბუბბიბუბი

- 6, 16, 28 – ბოზობარი
- 15 – ბოზობის ბარბალიბაბი
- 11 – ბსოფლიო ბილით ბიბობა
- 21 – ბუბბაბუბლას ბბარი
- 12 – რატო ბაბობოთ ასა?
- 30 – ბაბბბბბბბი ბაბბბბბბ
- 14 – ბიბბბა ბბბბბი –
- 31 – ბიბბბბბ ბაბბბბბბ
- ბასსუბი ბბბბ
- 32 – ბიბბბ-ბიბბბ

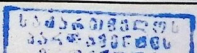
ბეწი ჟურნალი 1904 წელს
 სსსრკ-ბაღალუი ბიბბბბბბბბ
 ბესბბბბბბბბბ ბბბბბბბბბ
 ბირბბბბი ბბბბბბბი საყმაწვი-
 ბლ ჟურნალის ნაბბბბბბ
 ბბბბბბბბბ. ბბბბბბბბბ ბს
 საბბბბბ ბბბბბბბბ ბბ ბბბ-
 ბბბბ“ ბბბბბ, 1990 წბბბბბ
 ბ ბბ ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ-
 ბბბბბ საბბბბბ ბბბბბბ.

რედაქტორი
 ბანან ბაღალუი

ბისბართი: ბბბბბბბ,
 ბოსბბბბბ ბ. 14
 ბბბბბბბბბ: 93 31 81;
 93 18 84. ბბბბბ: 0108
 ბბბბ 1 ბბბბ

რეგისტრირბულია
 ბბბბბბბ-ბბბბბბბ
 სასბბბბბბბ.
 რეგისტრაციის № 06/4-575

ბარბბბბს ბბბბბ ბბბბბ ბბბბბ ბბ ბბბ ბბბბბბბბბ

ერის მანა

გთავაზობთ XX საუკუნის ქართველი მწერლისა და საზოგადო მოღვაწის ილია შურაბიძეშვილის მემორებებს ილიაზე

წლებადელი, 2007 წელი სრულად საქართველოსთვის ილიას წლად არის გამოცხადებული. წელს ჩვენი ხალხი თავისი დიდი მოჭირანხულის დადავების 170 წლისთავს აღნიშნავს. „ნაკადულს“ განზრახული აქვს ყოველ წლებადელ ნომერში გამოაქვეყნოს ერის მამად აღიარებული მამულიშვილისადმი მიძღვნილი მასალები. რედაქციის ამგვარი გადაწყვეტილება გარდა ქვეყნის, ხალხის წინაშე ილია ჭავჭავაძის აუწყავი დამსახურების შესენებისა, მიზნად ისახავს იმ სამარცხელო ტენდენციის აღმოფხვრას, რომელმაც ბოლო თამს ფეხსი გაიდგა ჩვენს ყმაწვილებსა და ახალგაზრდობაში და რომელიც ამჟღავნებს თქვენი თანატოლებს იმის ერთი ნაწილის სრულ უმეტერებას საქართველოს ისტორიის, მისი სასიქედლო შვილების ღვაწლისა და დამსახურების საკითხებში. რედაქციის გადაწყვეტილება, კვლავ და კვლავ ესაუბროს „ნაკადულს“ მკითხველს ილია ჭავჭავაძის უდიდეს ღვაწლსა და დამსახურებაზე ერისა და ქვეყნის წინაშე, ყველაფერთან ერთად განაზიოებულა იმ ყოვლად შეუწყნარებელი გამოვლინებით, რომელმაც თუნდაც „მთავარი გაზეთის“ მიერ რამდენიმე წლის წინ ილიას, მისი შემოქმედების და დამსახურების შესახებ თქვენი თანატოლებს გამოკითხვისას იჩინა თავი. თავს უფლებას ვაძლევთ მხოლოდ რამდენიმე ამონაბედი შემოგთავაზოთ ამ გამოკითხვებიდან:

- ბიორგი მემლიტაშვილი, მე-7 კლასელი.**
- ილია ჭავჭავაძე მწერალი იყო. ნაწარმოებებს წერდა.
 - მის რომელიმე ნაწარმოებს ზომ ვერ გაისენებდი?
 - შელის ნუკრის ნამაობი, თუ შველის ნამაობი... ზუსტად აღარ მახსოვს.
 - იქნებ რომელიმე ღვქმიც ვახსოვდეს?
 - არა, არც ერთი არ მახსოვს.
 - სკოლაში ილია ჭავჭავაძის შესახებ რა ვასწავლეს?
 - ცნობილი მწერალი იყო.
 - მის შესახებ სხვა არაფერი ვსენინა?
 - არა, სკოლაში მეტი არ უსწავლემობია, პროგრამაში არ არის.
 - თავად არ ვითხულებ წიგნებს?
 - როგორ არა. მარც ტექსს და ჩარღზ დიკენსს ვითხულებ ხოლმე.
 - ქართველი მწერლების წიგნები არ მოგწონს?
 - არც ისე, დიკენსს მიჩრენინა.

- მარიამ გომორიშვილი, მე-8 კლასელი:**
- ილია ჭავჭავაძე მწერალი იყო, ცნობილი მწერალი. ძალიან კარგი ნაწარმოებები აქვს.
 - იქნებ რომელიმე ვახსენო...?
 - ილია ჭავჭავაძის?... ვერა, ვერ ვახსენებ (საკმაოდ ხანგრძლივი ფიქრის შემდეგ).
 - ღუქმებიც არ ვახსოვს?
 - ღუქმები საერთოდ არ მიყვარს და არც ვსწავლობ.
 - მერე სკოლაში არ ვგსჯევდებო?
 - კი, როგორ არა... შარმან ვგასწავლდნენ. წელს ჯერ არ ვაგვივლია პროგრამაში.

- მპა ნიმოზაძე: მე-9 კლასელი:**
- ილია ჭავჭავაძე ძალიან ცნობილი მწერალი იყო. მაგრამ რომ ვითხრათ, ჩემი საყვარელი მწერალია-მეტი, ტყუელი იქნება. მართალია, კარგი მწერალი იყო, მაგრამ ნოდარ ღუქმად უფრო მომწონს. ძალიან დიდი სიამოვნებით ვკითხულობ მის ნაწარმოებებს.

- ზაზა გომეზაძე, მე-11 კლასელი:**
- ილია ჭავჭავაძე? ვინ იყო ილია ჭავჭავაძე? (შეკითხვა გვერდითი მდგომარეობაში). მწერალი იყო (გვიპასუხა კარნახის შემდეგ).
 - ზომ არ ვახსოვს, რა დაწერა?
 - საიდან უნდა მახსოვდეს? თავი დამანებე, რა...

ილია ჭავჭავაძე

1893 წლის ზაფხულში ილია ჭავჭავაძემ კახეთი (მამონდელი თელავის მარა) ინახულა. რასაკვირველია, თავის სამშობლო ვყარულშიც შეიარა, ამ მოგზაურობის მიზეზი, როგორც ერთი ამბობდნენ, იმის გამოკვევა იყო, თუ რამდენად დაიშმა იმ წელიწადს კახეთი. მართლაც, მოუსალლობამ იმ წელს პურის დიდი ნაკლებობა გამოიწვია კახეთში. გლეხებიც კი სოფლებიდან თელავს მოდიოდნენ ტფილისიდან მოხილული ფეხების საყიდლად. სამაგიეროდ ილიას მოწინააღმდეგე ბანაკი ამ მოგზაურობას ბანკის საარჩენო კამპანიად სთვლიდა. ძალთა მოკლების სამზადისად - 1894 წლის არჩევნებისათვის.

რალა თქმა უნდა, თელავის საზოგადოება დიდი გულისხმიერებით შეხვდა ილიას ჩამოსვლას. არც ის არის საკვირველი, რომ ეს გულისხმიერება მან საზოგადო სადღიოდ აღნიშნა თელავის ისტორიული ჭადრის ქვეშ. ეს სახეულანთქმული ჭადარი ერთი იქაური თავადშვილის პაღში იდგა. თუ არა ცვდები, ბაღი იჯარით იყო ვაცემული და მოიჯარადე სულ მცირე ფასად უთმობდა, ვისაც სურდა, ამ შუების ადგილს.

ჭადარი მართლაც საუცხოო რამ იყო. მისი უზარმაზარი ტოტები, ფართოდ გაშლილი, ადვილად დაიტყვდა ას, ორას კაცს სანადიმოდ შეგრობდნენ. იქვე ცოცხები წყარო და ვახუხები ღვინო. თანაც ისეთ ადგილას, სადაც გამძლე-გამომძლევი ნაკლები იყო.

აი, ამ ადგილას, სალხინოელსა, პირველად ვიხილე ილია ჭკვევცაძე.
 თუქცა ნაგუშობისა და ყრბობისა არა ერთი წელი გამეტყარებინა ტფილისში, თუატრშიაც სულ პატარამ დავიწყე საიროული, მაგრამ ილია ჯერ არ მენახა. აკაკის ბავშვობადანვე ვიცნობდი, რადგანაც ჩვენს ოჯახში დაიარებოდა.

ადვილი წარმოსადგენია, რა მღელვარებას განვიცდიდი ამ ნახვის მოლოდინში დანარჩენ ახალგაზრდებთან ერთად, რომელნიც ამ ნაღმს დაესწრნენ.

ხუმრობა საქმე იყო? ილია, დიდი ილია, რომელიც, ისე, როგორც აკაკი, მარტო სახელით იხსენიებოდა, და გვარს არავინ დააყოლებდა, როცა მას ასახლებდნენ, უნდა ვიტყვას და მასთან უნდა გვეჩადნა. სიტყვა „გვეჭყვინჭა“ იმდენად გულგარეულია, რომ ვერც ერთი ჩვენთაგანი ვერ გაბედავდა ამის თქმას.

ილიასთან ქვიფო? ვის ეკადრება? ვინ გაბედავდა ამაზე ფიქრსაც იყო? ილია ისეთ მაღალ კვარცხლბეგზე იდგა ყველას წარმოდგენაში, რომ ჩვენ შეგვეგლო მარტოოდენ გულის ერთობით ცქერა, მოსმენა და აღტყვება. ასეთი იყო სულისკვეთება თითოეული ჩვენთაგანისა, თითი იმაიციკი, ვისაც, ჭაბუკიანის მიუხედავად, უკვე შეეჭობა ცხოვრების იმ წიაღში, სადაც ქვიფო, სკანდლები და სხვა ამისთანები ჩვეულებრივი ამბავი იყო.

და აი, ვიხილე ილია, არა მის მოთხრობებში, არა მის პიუბესში და ლექსებში, არა მის სიტყვებში (ვახუშთობით), არამედ ცოცხალი, ხორცოვნისხმული ადამიანი.

ილიას გარეგნობა სწორად და მოხერხებულად აქვს აღწერილი იაკობ მანსვეტაშვილის (ი. მანსვეტაშვილი „მოგონებანი“), მაგრამ იყო რამეში არ ვეთანხმები. ილია არ იყო ის უმწირო ბულებისა, როგორც იგი წარმოვიგონებდა, არც ისე მოძვრო ტანისა. რასაკვირველია ილიას საქანდაკი ფიგურა არა ჰქონდა. იგი იყო შუათანაზე ცოტათი დაბალი, გუმბი, არა ბურთივით მრგვალი, როგორც გრივალ ორბელიანი იზუნჯუბობს თავის მიკვლავ ლექსში. გულმკერდ აღმოვიხილულს, ის ნაწილი სხეულისა, რაც ნეტარსინებულად ეკარასას თავის საამაყედ მანქანს. ბურჟუაზიული დარბაისლობის აუცილებელი ატრიბუტი, „ღიპი“, ილიას სულ არ ეტყობოდა. მისი აგებულების ნაწილი დაბალი კისერი იყო. სამაგები-

როდ, სახე იშვიათი სილამაზისა ჰქონდა. ამ სახეს აცისკროვნებდა მაღალი, სპეტაკი შუბლი, საამურად მეტყველი თვალები, სწორედ სურათოვანი ცხვირი მუხნებარე ნისნისობით, ენერჯის და გრძობის (არა ენების) კამონასხვეული ტურები. ამას გარდა, ჰქონდა ერთი მაღლი, რაც იმ გუმბს და მაგრად შეკრულ ადამიანში საიშვითო იყო. ეს იყო ანის საკვირველი ფერი, საბლის ძელის სითიერი, რომელსაც ოღნავი სივითილე შეჰპარვოდა, რაც ასე აკეთილშობილდებდა ამ სითიერეს.

ილია რომ ენახე პირველად, 55-56 წლის იქნებოდა. ოღნავ შეკვარავებული იყო და შუახანისაზე მეტი არ გეჩვენებოდათ. თმა ილიას (უკანასკნელ დღემდე შერჩა) არ ჰქონდა აკაკისავით პოეტურ ფაფად აქოჩრილი, რაც ასე ამშვენებდა ამ ბიბლიური გარეგნობის ადამიანს. ჯერ კიდევ შავი, შუაზე გაყოფილი თმა ილიას დინჯავ, უყინიანოდ ელვაჯა ორივე მხრით, თანასწორ დახვეწილი. მხოლოდ ერთადერთი, ფოტოგრაფიული სურათი იმღვჯა ილიას სახის იერს, ისიც მხოლოდ ანაჩეკლად. ვიგო გაბაშვილის ფერწერაში სურათი გვიხატავს ილიას, უკვე ხნორავნებით დამძიმებულს, მაგრამ ენერჯით საესეს.

კახური სუფრა. კახური ნაღმით. ბუერს ამ სიტყვებზე თავაწვეტილი მადის განხლებდა, დროება და „ღუბეღუბე“ სმა წარმოდებდა, როდესაც ცაცს ათეწველბა დრო და სივრცე, ზომა და საწყველი. დასასრულ „დალივი, არ დაეკლდე“, ლაწი-ლაწი, ხანჯლების აპრი-ალუბა და დეიდარაბა. ასეთი არ იყო ილიას საპატიოდ გამართული ნაღმით. ჯერ ერთი, ილიას გარშემო დარბაისელი ხალხი ეხვია; მეორე, მოქიევი ახალგაზრდობა თავშეკვეტილი იყო. ერთმანეთ თვალყურს ვადევნებდით, რომ არავითარ არ შეგვებღლა პატვირსცება ილიასაღმით. ამ რიგობაზე თითქო ყველას გეგასსოვდა ხალხის ბრძნული ნათქვამი: „ჭამით უნდა გაძლე და არ გასუქდე“. მართალია, ბუერი ჭიკა დალია, ბუერი საგულისხმო სივრცე-ძელი ითქვა, მაგრამ ყანწი და სხვა ამ-ჯგობი სასმისი არ დატრიალებულა. ამიტომაც ნაღმით წესიერად მიმდინარეობდა.

სიტყვა სიტყვას მისდევდა, სიმღერა – სიმღერას, კახური სუფრის მშვენიერა სიმღერა. თითოეუ განგებ „შვილიდივიენი იმდრინდელი საუკეთესო მომღერალი – მძანი კოხმანიშვილები, კიკო ჩოლოყაშვილი, ლევან ჯანდიერი, რეზიკო ყა-

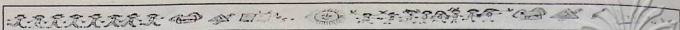
რალაშვილი და სხვანი. ეს იყო ძველი თობა. ახალგაზრდებშიაც იყვნენ კარგი მომღერალნი.

მე პირადად არასდროს ვინც ვინმის არც შემდეგ არ მომისმენია კახური ძველი სიმღერები: გრძობი მრავალკაბიერი, ჩაკრული და სხვ. ასეთი მშვენიებით და მეტყველებით თქვილა სოსიკო კოხმანიშვილი იმ დროს უკვე კარგად მოჭარბებული კაცი იყო. მაგრამ მას მაინც უნახოდ შეგნარსუნებინა თავისი შესანიშნავი ხმა და ნაშეტნავად კი საკვირველი კილო სიმღერისა. როდესაც მისმა ხმამ მრავალკაბიერის ასაკიდებელში საზნერიც წერტილს მაღარა და სიმითი აფერდა, მისი ბიძაშვილის ხმაშობაილი უსურვაზივით ახვევდა მას და საკვირველ გრეხილბეს აკეთებდა, თითო ბგერათა გვილიანდებს სწნავსო. ბანმაც გარდი-გარდმო გაიწია და გვეკური იწყო, მოვლანი გაუშლავ პირველისა და მოძახილის ნავარსა.

ილიაზე ამბობენ, სმენა არა ჰქონდა, სიმღერა არა ხილავდაო, უნდა ადვინში, მან პირველმა დასწერა საუკეთესო წერილი პირველ ქართულ (და-არ აღნიაშვილი) გუნდზე ისეთი უნართი და ხალხური სიმღერების ისეთი ცოდნით, რომ კარგ საქცილისსაც მოუცდებოდად ასეთი ზედმეტივნილობა. ამას გარდა, მე შემთხვევით მინდა, უკვე კარგა ხნის შემდეგ, ერთი ილიაობა დღეს საგურამოში, მომესმინა მისი კრიტიკა ზოგიერთი კახური სიმღერის აღსრულებისა, როდესაც ტფილისიდან სტუმრად მოსულმა ახალგაზრდებმა სცადეს ამ სიმღერების თქმა, – არა, ეგ კახური სიმღერა არ არის, დამახინჯებულია, ძველები სხვანაირად მღეროდნობა.

ახლა, ამ ნაღმზე, სიმღერის დროს, როდესაც თვალს ილიას სახის მეტყველებას ვადევნებდი, ნათლად ვხვდავდი, რომ იგი უმთხოდ დამტკბარი იყო სიმღერით. მისი მწვაზარი, სიციხლით სასვე თვალები – ეს „ჭკუაგონების სარკმელი“, აკაკის თქმით, არტაკებით მისწრებოდნენ მოხუცებული კოხმანიშვილის სახეს და ხანდახან კრემლით ციალებდნენ. ილია მშვენიერ მულოდი-ლადრული როგორც არის სხვის, ისე უყურებდა.

რა ვიცი, ვისაც შეუბღანი სიმღერით ასე დღებობდა, იმას სმენა აკვეთილი არ უნდა ჰქონდეს. მას გარდა, მაკავარიტ წერი მის საკვირველ რიტმს პროზაში, რიტმს, რომლის მსგავსს

თავმოწონებული იყო, რომ ძველ თაობაზე გაიმარჯვა. ამ თავმოწონებაში მით უფრო იმატა. რამდენიმე დღის შემდეგ ახალგაზრდა ორატორის სიტყვა გაზეთში დაბეჭდეს. ჩვენ კი ქვეშენბოლეთ ჩვენს ამხანაგს: — არამც და არამც პირი არ დაიბანო, პოეტური მირინი — ილიას კონცა არ ჩამოგვრეცხოსო.

ნადიმზე ცოტა ილაპარაკა ილიამ. მან დაიწყო ინდური თქმულებით, — ბავშვო, შენ სტირი, როს იბადები, შენს გარშემო კი ყველან იცინიან და ხარობენ! იცხოვრე ისე, რომ შენ ილიბოდე, როს აღსრულდები, და ყველანი შენს გარშემო სტიროდნენო. ამ თქმულებაზე ააგო თავისი მოვლ სიტყვა. აღმაინის მოვალეობაზე ქვეყნის წინაშე სიტყვა მით დაათვა, მეტიმეტი ქება-დიდება მოვისმინე თქვენგან, რის ღირსიც არა ვარო. ეს მხოლოდ იმას ამტკიცებს, რომ კახელინი არა მარტო ხელგაშლილი და გულუხვი არიან, არამედ წრესგადასული ბედოლელაინიცო. ეს ბედოლელაითა მის განდიდებას ეხებოდა.

უკვე კარგა შეზინდებისას ილია სახლამდე სიმღერით მიტყავდნენ სხვათა შორის, აღსანიშნავია, ის რამ სამსახურზე არ იყო არც ტრადიციული ზურნა, საზანდარი და არც ქართული ცეკვა.

არის ცხოვრებაში ისეთი შესხვედრა, თუნდაც შემთხვევითი, რომელსაც შეუძლიან ღრმა კვალი გააგოს ადამიანის სულიერ არსებაში. რა იყო ამ შესხვედრაში განსაკუთრებული? ილიას ისეთი არა უთქვამს რა, რაც წინააღი არ გამგეონოს, ან არ წამეკითხოს. მაგრამ მაინც რაღაც ახალი რამ შეიტანა მისმა პირადად ნახვამ ჩემს სულიერ საღაროში. ვინებით განუჯგულია და სიტყვით გამოუთქმელი ის, რასაც მე კარგა ხანს განვიცდიდი ამ შესხვედრის შემდეგ. და აი ახლაც, როდესაც ამ სტრიქონებს ვწერ, უკვე სიცოცხლის მიწურულში, წარსულის გასწვნივა იმდენად ცხოველყოფილია, რომ ყოველივე ზემოთ ნათქვამი მე კი არ მეკუთვინს, 65 წლის მოხუცს, ცხოვრებასაგან საკმაოდ ნაქიმურჯევს, არამედ იმ ოცი წლის ჭაბუკს, რომელიც უზომო სიამით და თანაც მოკრძალებით შეცტეკეროდა ილიას მშვენიერ სახეს.

მთელ ჩვენს ლიტერატურაში ვერსად შეხვდებით. რიტმი ხომ იფივე მუსიკაა და ეს კი უსმინოდ წარმოუდგენელია.

რავა თქმა უნდა, ნადიმზე ბევრზე უბევრესი სიტყვა წარმოითქვა, ქებით და ხობებით ილიასადმი მიმართული. სხვათა შორის, ახალგაზრდობის სახელით, ერთმა ჩემმა ამხანაგმა მიმართა. სიტყვა ურიოდ არ იყო დალაგებული, ეხებოდა ლექსს — „პოეტი“ („მისთვის არ ვმღერ, რომ ვიძღერო, ვით ფრინველმა გარეგანმა“) და ომლებოდა ისე, თუ როგორ გაამართლა ილიამ პოეტის მოწოდება. რასაკვირველია, ეს სიტყვა ექსპრომტი არ იყო, იგი წინდაწინვე იყო დაწერილი და, ალბათ, გაეპირებული. მაგრამ ისეთი აღფრთოვანებით და უშუალო გრძნობით წარმოითქვა ახალგაზრდამ სიტყვა, რომ მთელი საზოგადოება ტრამით შეხედა. ილიას, ალბათ, მოეწონა სიტყვა, რადგან სმენის დროს სიამონების რიბილი უკრთოდა ბავებზე, სუფრის თამადა ხომ (ლევან ჯანდღერი) ალტაცებული ზეზე წამოიჭრა და კილოშეკიდებით ილიას მიმართა: — შენმა გენიოსობამ, აქაც სასწაული მოახდინა, მან სული შთაბერა ამ ბავშვს და ათქვეენა ის, რაც ჩვენნი, შენი თაობის ხალხმა, ვერ ვითხარით, როგორც სუფრის ბატონ-პატრონი, მოვითხოვ, ამბორით დაავილილოვო იგი.

— დიდი სიამონებით! — უკასუნა ილიამ თამადას რიბილით და შუალზე აკოცა ჩვენს ამხანაგს, ხოლო იგი მკერდზე ეამბორა. ახალგაზრდობა ძალიან

ილია ჭავჭავაძე (პირველ რიგში, მარჯვნიდან პირველი) და ილია ჭავჭავაძე (შპანა რიგში, მარჯვნიდან მეორე) დუშაისის სასოგადოებაში (1870წ.)

ფოტო+ინფორმაცია

სასულიერო გიმნაზია გოჩში

ქ. გოჩში გაიხსნა ღირსი მამა გიორგი მთაწმინდელის სახელობის სასულიერო გიმნაზია, რომელმაც სამეფო ქუჩაზე მდებარე 90 წლის წინ გაუქმებული სასულიერო სასწავლებლის განახლებულ-გალამაზებულ შენობაში დაიღი ბინა. სხვაგვარად დასვა ღირსი გიორგი სასულიერო სასწავლებლებში სწავლობდნენ ჩვენი ერის საუკეთესო შვილები: წმინდა გიორგი II, პატრიარქი ფერეწ II, პატრიარქი ფერეწ II, იოსებ ჯუღაშვილი, იაკობ გუგუშვილი, კონსტანტინე მამაცაშვილი, იაკობ გარეჯელი და სხვები. ბევრი მათგანი მერე თავად ასწავლიდა ყმა-წვილებს ამ სასწავლებელში.

ახალგახსნილ სასულიერო გიმნაზიაში, რომელშიც სადღე-ისოდ 80 მოსწავლეა, საყოველთაოდ მიღებულ სასკოლო საგნებთან ერთად ისწავლება ძველი ქართული ენა, საღვთო სჯული, მართლმადიდებლური ეკლესიის ისტორია, ხელოვნების ისტორია, ქართული ხალხური სიმღერები, საეკლესიო საგალობლები, ხელოვნება.

„ბიეცი ნიჭსა გზა ფარობ...“

გასული წლის მიწურულს სასტუმრო „ქორთიარდ მარიტის“ საპროგრესიული დარბაზში გაიმართა მოზარდთა ყოველწლიური ლიტერატურული კონკურსის „აღივლება - 2006“ გამარჯვებულთა და ნომინანტთა დაჯილდოება და კრებულის „აღივლება - 2006“ პრეზენტაცია.

ნების დაცვის მსოფლიო ფონდის კავკასიის წარმომადგენლობა და კრიტიკულ მდგომარეობაში მყოფი ეკონომისტების შენარჩუნების ფონდი, ასევე საქართველოს პარლამენტის ილია ჭავჭავაძის სახელობის ეროვნული ბიბლიოთეკა, წიგნის

ღლევა ერთწლიანი სტიპენდიებით ფულადი პრემიებით და საწუქრებით, ყველა მონაწილეს ვადაცა დაილობი და სამასობრივი საწუქარი. თურმე 16 ნომინანტი გამოავლინა, მათ გადაეცათ ფასიანი საწუქრები, ხოლო პირველი, მეორე და მესამე ადგილების მფლობელებს გადაეცათ შესაბამისად 100-ლარიანი 80 და 70 ლარიანი სტიპენდიები, რომლებსაც ისინი ერთი წლის მანძილზე მიიღებენ. დაჯილდოვდნენ ნომინანტებში გამარჯვებულები: „სოციალური თემა“ (თამარ ელიშვილი), „ქართული ამავე“ (თამარ ნამგალაძე), „საუკეთესო სათაური“ (ანი ბერიშვილი), „ინთიკონფლიტები“ (ჯანელა მუხაჯაბა), „სიყვარულის ამავე“ (ლელა ბურჯანაძე), „სასაცილო ისტორია“ (შალვა ჯონხაძე), „საინტერესო თავგადასავალი“ (გიორგი ჯამბურია), „პარიზი მიწაზე“ (ქეთევანი), „რიტმული პირობა“ (ნინო კვანცია) და სხვა. პირველი პრემია დამსახურა ალექსანდრე ნებუნაშვილმა, მეორე - გიორგი ორახელაშვილმა, მესამე - ქაბი მრეკლავიძემ.

კონკურსის ორგანიზატორები იყვნენ კავშირი „ახალი ხელოვნება“ და „ელიტ ელექტრონიკის“, თურის წევრები კი გახლდნენ ლელა ოჩიაური, თეონა დიდენჯავაშვილი, რეზო გეთიაშვილი, შალვა ბაკრაძე.

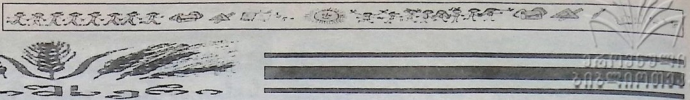
მაღაზიათა ქსელი „პარანაი“, გამოცემლობა „სარი“, „წიგნის სახლი“ და ქინინი ქადაგიძე-ფანია, ბაკურ სულაკაურის გამოცემლობა და მაღაზია „სანტა-ესპერანსა“, გამოცემლობები „ლიტერა“, „ლიტერა“, „ლოგოს-პრესი“, „ნეკერი“, პირველი ელექტრონული გამოცემლობა კავკასიური სახლი, გამოცემლობა „ბაკმი“, ურნალი „ლიტერატურული ძალიტრა“, კომპანია „ელიტ-ელექტრონიკა“ კონკურსის 30-მდე მონაწილე დაავი-

საკეცადური პრემია 500 ლარი გადაეცა ეროვნებით არაქართველ მონაწილეს, ნინოშენდელ ზოია ბუხიანს, ასე-ითვე თანხით დაჯილდოვდა საუკეთესო მინიატურის ავტორი ნუცა ნიაკიძე.

კონკურსის „აღივლება - 2006“ გამოცხადდა 2006 წლის 16 მაისს და მასში მონაწილეობდა 373 მოზარდი (13-დან 19 წლის ჩათვლით) საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან.

კონკურსი გამართა ორ ეტაპად. პირველ ეტაპზე საეკლესიო კომისიამ გადარჩია შემოსული თხზულებები და მოამზადა ნამუშევართა პაკეტი, რომელიც გადაეცა თურის. მეორე ეტაპზე თურის წევრებმა გამოაჩინდნენ გამარჯვებულები და ნომინანტები.

კონკურსის თანამდგომი ორგანიზაციები იყვნენ: საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, WWF ბუ-

ზედნორიკი ის, ვისაც სჯაპარ, რომ...

წემიანი დილა გათენდა. ბრველიც ვეწე-
ლავერი ცივი ჩანდა, მიუსაფარ ბავშვთა
სახლში მორიგე დილა გათენდა. ბავშვები
სწრაფად ააყენეს და სადილად დასხდნენ.
ერთ-ერთი აღსაზრდელიაგაბანი, რომელიც
ახალი მოსული იყო, პირს არაყვებს აკა-
რებდა. მის გულში დიდ სევდას დადიოდა
სა, რომელიც ნელ-ნელა უხერტდება შუალს.
არ გავიდოდა წამი, რომ თავის მშობლებ-
ზე არ ეფიქრა. მამა დაეუბრა, ხოლო დე-
და მისი რჩევა ევლარ შემოიღო...

ბავს დილით ერქვა. მოსვლის დღიდან
არ გაუცინია, ზოხლს ვერც და ეს კვლევები,
საწოლი და ყველაფერი, რასაც შეზება
ქპირდა ამ სახლთან. ხედავდა, როგორ
სიძულვილით იყვნენ გამსკავალულინი ის
ბავშვები, ვისთან ერთადღაც ცხოვრობდა.
მათ სძულდათ ყველა, ვინც ამ ცხოვრებაში
ბედნიერი იყო. დამეობრება მოსილილ ერთ
გოგონასთან მოახერხა. ძალიან ლამაზი და
სათნო იყო. მან არ იცოდა, რა იყო სიძუ-
ლვილი, შური, დვარპობი. მას სჯეროდა
რომ ერთ დღეს ყველას დაბრუნდებოდა
მშობლი და ბედნიერები იქნებოდნენ. ცდი-
ლობდა ამ რწმენით დაითვი ავესო. ბავს
თითქოს ნელ-ნელა შორდებოდა და ამ გა-
საცდელის გამო გული სტივიადა. აკლდა
სიყვარული, სიბოძა და შურდა ამ ბავშვ-
ების, ყოველდღე რომ უშხერენ დედის სი-
თხოვით საყვ თვალებს, შემდეგ მამა გა-
ახსენდა და უნდოდა ცოტა ხნით მათთან
დაბრუნებულყო მათთან. „რა საშინელია
სიკვდილი! ამქვეყნად ბილიონობით ადამი-
ანი იბადება, მაგრამ იგი, რომ მას ვინც
კვდება, ვერასდროს დაიბრუნებს, ვერასო-
დგეს დაინახავ და ველარასილეს ვაივინებს
მის ხმას“. უცებ შევინდა საკუთარი ფი-
ქრებისა, შევინდა დღეც ამ საკუთარ. ისე
მოუწდა ჩაეხებოდა და მისი სიბოძა ვერ-
ძნი, რომ ატრდა. ამასობაში კი დრო გა-
დიდა. ზამთარიც დადვა. ახალი წლის
წინა დღე იყო. დათო მოყვნილი მისწერ-
ბოდა კარს და იქ დღის გამიზინას ელო-
და, მაგრამ იგი არ ჩანდა. და აი ახალი
წელიც გათენდა. ბიჭი ცრემლებს ევლარ
იკვებდა. უნდოდა მთელი ხნით ეტირა და
იკაურბოდა დაეზრია, მაგრამ თავს იკავე-
ბდა. დაღამდა ისე, როგორც დანარჩენი
დღეები. დათო საწოლში ჩაწვა და ტი-
როდა. თორმეტობა რომ შესრულდა, თავზე
ბალიში აიფარა, რათა ის შინარელება არ
გაეგო, რაც მასობებულ შემთბობაში იფა.
ყველაფერი რომ ჩაწყარდა, ბალიში მო-
იძირი და შეტვა, მის წინ თოვლის ბაბუა
იდგა. მას არ სჯეროდა თოვლის ბაბუის
და კეთილი ფერიების, მაგრამ ეს ისე გა-

დი იყო — იგი მის წინ იდგა და აღერსი-
ანი დომლით იდებოდა. ამ დომლით,
რომელიც ასე აკლდა და ენატრებოდა მას.
თოვლის ბაბუა ასეთი ხნით სთხოვა: „სუ-
რელი ჩაიშურეკე.“
ცრემლნარევი ხნით უსაუბრა: „მე დე-
დათთან მინდა დაბრუნება...“

სიოვლის ბაბუამ გაიდიმა, თითქოს
იცოდა მისი ბავშუბი. შუბლზე აყოცა და
გაქრა. მეორე დღით ზღურბლისთან დაიბის
დედა იდგა და მის წყევანას ითხოვდა. ბი-
ჭი სახლში დაბრუნდა, თუმცა ხშირად ნა-
სჯლობდა თავის მეუბარს, რომელიც დი-
დი სინარულით ხედავოდა. ყოველდამე სა-
თნელს ათნობდა დაბო და ლოცულობდა,
რომ თოვლის ბაბუას ყველა ბავშვობის
დაბრუნებინა მშობელი. ბედნიერია ის, ვის-
აც სჯერა, თოვლის ბაბუების და კეთილი
ფერიების, რადგან მართალია, მათ ვერ
ხედავთ, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ
არ არსებობენ.

თითქო პარაპარაპილი,
ქ. რუსთავი, სკოლა „ნაკავალი“

ტყეში დაკარგული ბავშვის ამბავი

შუა ტყეში აღმოჩნდა. დარჩა მარტო. რა-
ღამდა, ძალიან შევინდა. ის იყო, უნდა
ეტყრა, რომ გაახსენდა პაპას ნაბეჭაბი, თუ
ტყეში მიხვებოდა, ხეების მიხედვით შე-
იძლება გამოავნო გზაო. პაპამ ისიც უთხ-
რა, ჩემი სოფელი ტყის უდავლელობი
მღებარაობს, ხავსიანი ხეები უნდა მოიქ-
ნებო, საითაც ხეებს უფრო მეტი პაპის ექ-
ნებოდა, ის იქნება ჩრდილოეთი. მის ბავს-
პირ — სამხრეთი, ყველაზე შრალბე მხარე
იქნება აღმოსავლეთი, მის პირდაპირ — და-
სავლეთი. გიორგიმ იმავე წლის დასიყუ-
რავის ხეების ხეხან, მართლაც ნახა ყვე-
ლაზე ხავსიანი ხე და ზუსტად ისე მო-
იქცა, როგორც პაპამ უთხრა, რადგან სო-
ფელი ტყის დასავლეთით იყო, წავიდა და-
სავლეთისკენ და სულ მალე მივიდა ტყის
სათავეში, სადაც პაპა ელოდებოდა.

პაპა ნაბეჭაბულიც და შემინებული და-
ხვდა. გიორგის გაცინდა და უთხრა: „მე არ
მიტოვია და შენ, ამოდენა კაცი, ტირი-

ხარ?“ პაპამ უთხრა: „მე შენზე ეწერი-
ულობილი“. გიორგიმ კი უსაუბრა: „ტყე-
ილად გენტრევილია, მე შენი მონაყუ-
ბი ამავი გამახსენდა და დაბრუნდი“. პაპას
ძალიან გაეხარა, რომ გიორგიმ მისი ნა-
თქვამი არ დაღიწყო და დაპირდა, კიდევ
ბევრ ასეთ ამავს მოვიყვებო და დაარე-
თო. თუ ასე კარგად დაიბახსოვრენ ცხოვრებაში
არ წავაგებო.

ახალი წლის მოსვლა

იყო და არა იყო რა, არის და ყოვე-
ლთვის იქნება ახალი წელი, რომელიც ერ-
თოსა და იმავე დროს დაუპატრებელი შე-
მოიღის ყველას სახლში, მაგრამ მინც ყვე-
ლა ელოდება და ეწვავება მის შესახებ-
დრად. ირთვება ნაბეჭის ხე სათამაშოებით,
ესყობა სუფრა. ამ დროს აუცილებელია
სუფრაზე იდოს გოზინაყი და ჩურჩხელი.

ახალი წლის შემოსვლის დროს ანთე-
ბენ შუშხუნებს, აივნიდან ისვრიათ თიფის
და სვაიმენ მის დაღვევბოვლის. დიდი სი-
ხარულით ელოდებიან ბავშვები მის შემე-
ბრებისას. თოვლის ბაბუა ჩუქმად შეზღობს
და საწყურებს ალაგებს ნაბეჭის ხესთან.
ბავშვები გავიძობისთანავე გარბიან ნაბეჭის
ხესთან და საწყურებს ათვალავებენ. შე-
მდეგ ერთმანეთს ურეკავენ: „მე ბურიბი მო-
მიტანა, მე წვინი, მე თოვლია“. და ა.შ.

მართალია, ამალ წელს ყოველ მო-
სვლაზე წელი ემატება, მაგრამ არ ბე-
რდება.

ახალ წელს ტყეც დიდი ხმარობით
ხედავა, მე ასე მგონია, რომ ლომი ვაძმო-
დებდა კვლევებს და დიდ ხმაზე ღრიალებს,
მას მოყვება სხვა ცხოველებისა და ფი-
ნელების ხმაც, აღბათა ძალიან ღამაში და
საოცარი იქნება ამ ხმის გავიონება. ამ
დროს არც ადამიანები და არც ცხოველები
ერთმანეთს არ მტრობენ. ყველა ერთად
ელოდება რაღაც დიდსა და კარგს. ღმრთე-
სულ ახალი წელი იქნებოდეს!

ალექსანდრე რაზვამაძე,
ნიკო ბაგრატიონის სახლობის
თავადაზნაურთა სკოლა-ლიცეუმი

ბაჭი

ბაჭის მისდევს მეგობრი
მეორე, თხავს სელი.
აჯანჯახებს ბაჭის
საწუქლსა და ზრანჯისა.

თათია ლიპარიძევილი,
რუსთავის მე-4 საჯარო
სკოლა, II კლასი

„აღზარდე შვილი, მიეც ძალა სულს“

საქართველო
თბილისი

ჩემოდნუ მინამი მიდგას

დირექტორი მანანა გვირაგიშვილი

„ფესვები“ – ასე ჰქვია შპს „შვინდას“ მიერ 1995 წელს დაფუძნებულ მართლმადიდებლურ სკოლას, რომელიც დიდ დიდიმში, გიორგი ბრწყინვალეს ქუჩაზე მდებარეობს. სკოლის ლოგოზე აღბეჭდილი ეკლესიის გუმბათი და მისგან გამომავალი ფესვების სახით ხატვონად გამოსახული სკოლის სახელწოდება და დევიზად არჩეული სტრიქონი – „მშობელ მიწაში მიდგას ფესვები“ ცხადად მიგვანიშნებს იმაზე, რომ ეს სასწავლებელი ჭეშმარიტი მამულიშვილების აღზრდაზეა ორიენტირებული.

„ფესვების“ ერთ-ერთმა დამარსებელმა და მისმა უცვლელმა დირექტორმა მანანა გვირაგიშვილმა თანამოაზრე პედაგოგთა გუნდთან ერთად ასე ჩამოაყალიბა სკოლის უმთავრესი მიზანი – განათლების ამ კერაში ცოდნას ბურჯად რწმუნა უნდა შეუდგეს და სწავლა-აღზრდის პროცესი დიდი ილიას ბრძნული შვილების „აღზარდე შვილი, მიეც ძალა სულს, საზრდოიდ ხნაობად ქრისტესა მცნებას...“ დღევანდელგობასთან მისადაგებით უნდა წარიმართოს.

სკოლის პედაგოგიური კოლექტივი სხვადასხვა თაობის საუკეთესო სპეციალისტებით არის დაკომპლექტებული, რომლებიც ერთგულად უდგანან მხარში ქალბატონ მანანას და მაღალი მასუხი-სმებლობის შვეგებით ემსახურებიან საქართველოს მომავლის მაშენებელთა განათლება-აღზრდის საქმეს, ამთავითვე უწირავენ ყმაწვილებს, რომ ჩვენს ერს,

ქვეყანას ზნეკეთილი, გონიერი, შრომისმოყვარე, განათლებული, რწმენით, სიყვარულით აღსავსე მამულიშვილები სჭირდება და სამშობლოს სამსახურისთვის ამზადებენ მათ. სწორედ მათი დამსახურებაა, რომ სკოლის კურსდამთავრებულები აქ შეძენილი ცოდნისა და უნარ-ჩვევების წყალობით, ყოველგვარი სპეციალური მომზადების, რეპეტიტორებთან მეცადინეობის გარეშე წარმატებით აპარებენ ეროვნულ გამოცდებს უმაღლეს სასწავლებლებში. დღეს „ფესვების“ ყველა აღზრდილი

დიდებული პედაგოგია, საუცხოო ფსიქოლოგი და მრავალმხრივ განათლებული პიროვნებაც გასლავთ, საღმრთო სჯულთან, ქრისტიანულ კულტურასთან შინიებული სახით ასწავლის იგი თავის საგანს და შედეგსაც საუკეთესოს იძიკის. საგნის ჩინებული სპეციალისტები და გულისხმიერი, ბავშვების საყვარელი პედაგოგები არიან: სასწავლო ნაწილის გაბე და ფიზიკა-მათემატიკის მასწავლებელი მარინა ხოჭოლავა, მარინა მირიანაშვილი (ინგლისური ენა), ნათია ფერაძე (ქართული

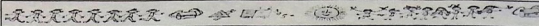

პირაკლის სკოლაში

სტუდენტია, მათი 60% კი სახელმწიფო დაფინანსებით სწავლობს.

ყველასთვის სამკაბლითა პედაგოგიურ კოლექტივში ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი ნანა გვილავა, რომლის მსგავსი პედაგოგები სკოლის დირექტორის აზრით, ქვეყანაშიც კი თითზე ჩამოსათვლებელი არიან. ქალბატონი ნანა, გარდა იმისა, რომ

ენა და ლიტერატურა, ქრისტიანობის ისტორია, ზაზა ჩაჩავა (საქართველოს ისტორია), მარინა სუარიძე (დაწყებითი კლასები), გაბრიელ შალიამაშვილი (საქართველოს ისტორია), თამარ სხილაძე (მათემატიკა), ეს უკანასკნელი მართლმშენაწი მასწავლებელი კი არ არის, არამედ მთელი სკოლის სული და გული, კოლეგებისა და მოსწავლე-

ტიმოთეს უბანში

ების გულთამხილავი და გაჭირვების ტალღებისა. (ციტა ხნის წინ საქართველოს ისტორიას ასწავლიდნენ პატაკვარაცხელია და თუმერ გეორგიშვილი, პირველი მღვდლად ეგუროსხა, მეორე კი სხვაგან გადავიდა სამუშაოდ, მაგრამ მათი ძალი დღესაც ატყვია „ფესვეების“ მოსწავლეებს, სწორედ მათ ჩაუყარეს საფუძველი აქაურ მოსწავლეების მიერ საქართველოს ისტორიის ღრმად, სხვადასხვა წყაროებზე დაყრდნობით შესწავლის ტრადიციას).

აი ამ ადამიანების შერებზე დგას სკოლა, რომელიც ყველაფერთან ერთად აქტიურად მონაწილეობს განათლების სისტემის რეფორმით ნაკარნახევ პროგრამებსა თუ პროექტებში და გარკვეულ წარმატებებსაც აღწევს. 2006 წელს „ფესვების“ დირექტორის მანანა გვირგიშვილის მიერ მომზადებულმა პროექტმა გაიმარჯვა პროგრამაში „სასკოლო პარტნიორობა“, რომელიც არაქართულ სკოლებში სახელმწიფო ენის ცოდნის დონის ამაღლებას ისახავდა მიზნად (ქნი მანანა თავადვე გახლდათ პროექტის კოორდინატორი), სკოლა „ფესვები“ დაუკავშირდა გეოგრაფიის სახელობის ქართულ-უკრაინულ სკოლას და მარნეულს რაიონის სოფელ ქურთლიარის აზერბა-

იჯანულ სკოლას და სათავე დაუდო სამივე მხარისთვის სასარგებლო, საქმიან, მეგობრულ ურთიერთობას.

თბილისელები სტუმრად ეწვივნენ ქურთლიარელებს, ახლოს გაეცნენ მათ, შერეულდაქალაქში მოიწვიეს ისინი და ჩინებულადც უმასპინძლეს, დათვლებერებინეს ღირსშესანიშნაობები, ეთნოგრაფიული მუზეუმი, „დედა-ენის“ ძეგლთან ერთობლივი ღონისძიება

გამართეს. ამავე პროექტის ფარგლებში დამგობრებული სკოლების მოსწავლეებს 16 დღე ერთად გაატარეს ცემის ბანაკში, სადაც აზერბაიჯანულ ბავშვებს „ფესვების“ უფრო სკლასელები ქართული ენის გაკვეთილებს უტარებდნენ (ამ მხრივ განსაკუთრებით მეთერთმეტკლასეულმა ნაია გვიგინიშვილმა გამოიჩინა თავი). პირველი კონკრეტული კეთილი შედეგი ამ ურთიერთობამ უკვე გამოიღო – ქურთლიარის მკვიდრმა აზერბაიჯანელმა აბიტურიენტმა ქართულად ჩააბარა ეროვნული გამოცდები უმაღლეს სასწავლებელში, გარკვეული ქულებიც დააგროვა და შესაბამისი ხელშეწყობით სტუდენტში გახდა. მისი მაგალითი საუკეთესო სტიმული გახდა ქურთლიარელი მოსწავლეებისთვის, რომლებიც გაათკეცული სურვილითა და მორწმუნებით შეუდგნენ სახელმწიფო ენის შესწავ-

არსების 12 წლის მანძილზე ერთი მრავალმხრივ ინტერესო ტრადიციად დაიბადა და დამკვიდრდა: ლიტერატურული საღამოები, შეხვედრები გამოჩენილ ადამიანებთან, ინტელექტუალთა შეჯიბრებები, ღია გაკვეთილები, ღია კარის დღეები, სახალწლო კარნავალები, საპირველპირი მოხუცი და სხვა. მაგრამ მათგან გამოჩენული მა-

ინც შემეცნებითი და მომლოცველობითი ხასიათის ექსკურსიებია, რომელთა უპირველესი მახასიათებელია ისტორიის შესწავლა, წინაართა ავებულ-აშენებულის საკუთარი თვალის ხილვა, მშობლიური მიწა-წყლის შეცნობა. ადგილზე ჩასული ბავშვები მოწონებით შედიან ტაძარში, გულმგურავად ლოცულობენ, ეცნობიან ყოველი ტაძრის, თუ ციხე-უკოის ისტორიას, მისი მამულებების, თვის დროზე აქ მოღვაწე პირების დეაწლს. ასე მოიარეს თითქმის მთელი საქართველო, წმინდა სათნოებები დაანთეს და ილოცეს მისი მთა-პარის სალოცავებში, ეკლესია-ტაძარებში. დაუწყებია „ფესვეების“ მოსწავლე-მასწავლებლებისათვის 2002 წლის ზაფხული, როდესაც „ღია საზოგადოება-საქართველოს“ პროექტის ჩარჩოებში სამხრეთ საქართველოში მოწყობილ ბანაკში ყოფნისას მათ მო-

სტუმრად ქურთლიარის სკოლაში

იარეს და მოილოცეს ზარზმა, საფარა, ხერთვისი, ვარძია, მწკანე მონასტერი, კვიციანოვის სალოცავი, აყურია.

მათილმადიდებლურ სკოლაში, სადაც დიდსაც და პატარასაც ღრმად სწამს, რომ წვენი ეკლესია ჭეშმარიტებას აზიარებს მოსწავლეებს, ნამდვილ მამულიშვილებად ზრდის მათ, ყოველი ორშაბათი იწყება პარაკლისით აქ არსებულ წმ. გიორგის სახელობის სა-მლოცველოში, რომელსაც სკოლის მძღვარი მამა ლუკა სუპაძეშვილი იხდის ხოლმე. ყოველდღე კი მოსწავლე-მასწავლებლები წმინდა სანთლებს ანთებენ, ღმერთს სამშობლოს ავედრებენ, საქართველოს, ყველა ქართველისა და სრულიად კაცობრიობისთვის შვილობას, სიკეთეს და ბედნიერებას შესთხოვენ. ეგვი არ არის, რომ თითოეული მათგანის სახით სკოლაში „ფესვები“ საქართველოს ჭეშმარიტი მამულიშვილები ეზრდება.

მოთხრობა სალომა გობოლაძე

ქორი

ქორიას დედა მის დაბადებას გადაკვდა. შესაბამისი იყო პატარა, უმწურო კვიცი. ახალშობილი გაბარჯდულ ფეხებზე ძლივ იდგა. ერთიანად სველი და აკანკალებული, კუნაბეტი დამესავით შავი. დიდი წყლიან თვალებს შეშინებული აბრღვივალბდა და ვერაფერი გაგვო, რა ხდებოდა მის გარშემო.

პაპჩემმა თავის ძველ ლაბადაში განხვია და იქვე, თივაში მიაწვინა. საწყალი დედამის ნაპურაღს გადაღმა რომ კობიტის ხეა, იმის ძირში დამარხეს. ასე გახდა ქორია ჩვენი ოჯახის წევრი.

ცოტა რომ მიიზარდა, ეზოში გამოგვყავდა. იქაურობას კუნტრუმ-კუნტრუმით შემობირებდა ხოლმე, ბავშვები ჟივილ-ხივლით დაედევდით უკან. ცელქი და მოუსვენარი კვიცი იყო. საუკეთესო ბალახს ყოველ დილა-საღამოს სანაგებოდ მისთვის ეკრებოდით. ძალიან მალე გაიზარდა და გამწვენიერდა, ერთ რამედ ღირდა მისი ნახვა. მაღალი, წვრილ ფეხებზე შემდგარი, შავი მახინვარე ბეჭეთი მოსილი, ჯიშთან, საღოლე ცხენებსაც არ ჩამოუკარდებოდა.

პაპამ უნაგირი რომ დაადგა, ცოტა იუკადრისა, უნდოდა მოემორებინა უცხო ტვირთი და გვერდზე გადახტა. მოხუცმა ერთი-ორჯერ დაუყვავა, მისი ხმის გაგრუნებისთანავე ქორია ადგილზე შედგა, დამშვიდდა.

ორი წლისა რომ ვახდა, მის ცხენოსან ფასი დავლი. ჩვენს ოჯახში საქმე არ ვაკეთებდებ უმისოდ. თივის მოხიჯა იყო თუ წისკელში ფეჭელის წაღება, ქალაქში წასვლა და სანოვავის მოტანა — ყველაფერი ქორიას კისერზე გადადიოდა. ისეც თითქოს გრძობდა საპანუსისმგებლო მოვალეობას, დინჯად, თავაწეული მიამყვებოდა ოჯახის უფროსს და გვერდზეც კი არ იხილებოდა. მთელი სოფელი შემოვკნატროდა, რომ ასეთი გამწვევი ძალა გამკვივრებოდა უფალმა, ბევრი ბოროტი მხერტილი მიაცილებდა პაპას და ქორიას სოფლის დაგრეხილ გზაზე.

მეტად გონიერი და ჭკვიანი იყო ქორია. პაპას ხომ ერთგული ძალივით მისდევდა უკან, ბავშვებთან გულჩველი ხდებოდა, ხან ფაფარს ვუწნავდით, ხან კისერზე ვაჯდებოდით, ერთ დღეს კი ქორიანი ჩამოვუწიეთ და მაკრატლით შევუწვროთ. გონივრულად იტყვიდა, საღამო ხანს საბალახოდან რომ დაბრუნდებოდა, ჭიშკართან შედგებოდა, ერთი-ორჯერ მისებურად დაიჭიხენინებოდა.

ბლა და სანამ პურს და შაქარს არ შევაჭმევდით, მანამდე იდგა. შაქარი განსაკუთრებით უყვარდა ოჯახის ნებიერთას და აბა, ამ სიკეთეს ვინ მოაკლვებდა საყვარელ არსებას.

ერთ დღისასც საბალახოზე ვაკუშვით. ჭიშკარში რომ გადიოდა, რაღაც უცნაურად იტყვიდა, თითქოს ფეხებს ძალით მიათრევდა. პაპამ ერთი კი გაიფიქრა, რამე ხომ არ სჭირსო, მაგრამ საამისოდ არაფერი ეტყობოდა. ერთი კი გამოგვხვდა თავისი დიდრონი, წყლიანი თვალებით და ჭიშკარს გადალაჯა. მოსალამოვდა. ქორია კი, როგორც მოგასწავნით, თავისით მიდიოდა ხოლმე,

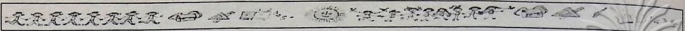
მაგრამ ამჯერად არა და არ გამოჩნდა. შებინდა, ის კი არსად ჩანდა, შევფიქროდით ყველანი. პაპამ ჯოხი დაეკადიხუნდა, ყანა-ყანა იარა, მაგრამ ვერსად მიაგინო მის კვალს. წელმოწვევტილი შემოვიდა შინ და ჩვენს თვალებს რომ შეხვდა, მაშინდა ამოიქვარი სიტყვა — ვიპოვეთ, აბა რა იქნება...

გათინდა. სოფელმა გაიღვიძა. მამალმა იყვილა და ქათმები კრიახით გამოეფინენ ეზოში. მხოლოდ ჩვენს ოჯახში არ გათენებულა სოფლის ერთი ჩვეულებრივი დილა. მთელი დამის უძილობის გამოთინისას ჩაგვეცინა. პაპა უთენია ამდგარიყო, მეზობლები კარდაკარ დაველო — იქნებ ვინმემ რამე იცოდესო. ყველგან ერთსა და იმავეს ეუბნებოდნენ — თვალის არ მოგვეკრავს შენი ქორიასათვისო. ცამ ჩაყვალა თუ მიწამ, ვერაფერი ვავიგეთ. ნამდვილად ვილაკამ მოიპარო, — ერთხელ წამოსცდა პაპას, აბა, ნემსი ხომ არ იყო მიწაში ჩავარდნილიყო და დაკარგულიყო.

განსაკუთრებით ბავშვები ვვიშვინებდით, დადუმდა ჩვენი ეზო. ზერეულდ, უხალისოდ ვაკეთებდით ჩვენ-ჩვენს საქმეს, ყველანი დამწუხრებულნი და გულდათოქუტლები ადგილივით.

—რა მოგივიდათ, ხალხო! ვაჟაკები დაუკარგავთ და თან არ გადაპყლიან, თქვენ ერთმა კვიცმა როგორ დაგაბნეაო?! — გვეუბნებოდნენ მეზობლები.

ამისობაში კიდევ დაზამბოდა. თივლი თინარდ დაფინა სოფლის გზებზე. ყირვები გაძლიერდა და სიცივემ უმატა. პაპამ ძლივსძლივობით მოხიდა ტყვიან შემო და ფიხნი, ბავშვებიც მივეშველეთ. ზოგმა ცივით გამოვიტანეთ და ზოგმა ზურგით. საღამოს ბავშვები ბუხართან ვისხედით და ზღარბებს ვევივობოდა. პაპაც საინტერესო ამბებს გვიყვებოდა და ეკართობდა. ქორიას შვეე ადარ ვახსენებდით, თუმცა გულში ყველას ნალვლი დავკრჩნოდა, მაგრამ არ ვიმჩნევით.

თებერვალში თოვლმა დნობა დაიწყო, აატლანა გზები და ბილიკები, სკოლამ სიარული გვიჭირდა, მაგრამ აედარს მანძი არ ვეპუბოლით. მალე მუხე განათა და გააშრო მიდამო. აქაიქ პირველმა ვევიჯობამც გამოაჭვიტეს, გაუაფხულმა სისარული ჩავისინახლა ვაგლებში. ხეები გაიკვირტენ, გაცოცხლდნენ, თითქოს ერთი-ორად გაამოდდნენ და ცისკენ გასწიეს ტოტები. მისი ფერღობე სოფისი ნახიანი გამოეფინა. მწვანე, ხასხასა, რძინი ბალახი სიამონებით მოვდნენ და პირს იტკარუნდნენ. აყვავდა, გალალდა ბუნება. პაერში სასიამონო, მათორბოლა სუნი დატრიალდა. ბუჩქის ძირები ხომ გაივსო წითელგულა ფივივარდებითა და ლურჯთვალა იებით.

სალამის გამაძირი და ცურდაძმობეული ძროხები ზანტად ზრუნდებოდნენ სახლში. სოფელი გარეთ გამოეფინდიყო, პაპაქმიც გარეთ გამოსულიყო და მეზობლებს შერეოდა. მენახიანი ნახიარს მოერეებოდნენ.

გზაზე ცხენიანი კაცი გამოჩნდა, აღვირი ხელშე ეჭირა და მოაბიჯებდა. შავი ტანსაცმელი კიდევ უფრო უზნეულება წვერით დაფარულ სახეს, წვრილი, ჭროლა თვალები ქურდულად იმზარებოდა.

ცხენს შევხედე თუ არა, ადგილზე ვაგემდნი. ეს ჩვენი ქორია იყო - ისეთივე წვრილგანჯა, მაღალ ფეხებზე შემდგარი, მხოლოდ მებრა ვახდომიდა ნაღლიანი. უფრო გამხდარი მეჩვენა, ტანზე ბალანი აქაიქ ცაცკეინოდა, როგორც მოუველამ ცაცკეიმბა იციან, მხოლოდ ფაფარი და თავი პქონდა რაღაც უცნაურად მუქი წაბლისფერი თუ მოწაბლისფერი. გულში სისარული ჩამიკვდა და ანთებული თვალები დავხარე.

— თეოდ, ნახე, კაცო შენს ქორიას არა ჰგავს ეს ცხენი? - წამომიბახეს ერთხმად მეზობლებმა.

— რას ამბობ, ქორიასი რა აქვს! - გულდაწყვეტილმა ჩაილულღულა პაპამ, ისე რომ ცხენისთვის თვალციკი არ შეუვლია.

— როგორ არა, კაცო, ქორიაა გეუბნებით! - არ ემეპობდნენ მეზობლები.

პაპამ უნდობლად გაიხედა გვერდზე და თვალმოწკარულმა დაუწყო თვალღიერება ცხენს. - ეჰ, გულზე მიკიდებულ ცეცხლზე ნავის მოსახმა, თითქოს ჩემი ნაღველი არა მყოფნიდეს! - გულმოკლულმა ჩილაპარაკა.

შავი კაცი შეგროვილ ხალხს გა-

უსწორდა, გამარჯობაო! - ჩაიბურტყუნა და ცხენს ერთი-ორჯერ მოსწია სადგე. ცხენი არ დაემორჩილა, ყალყზე შედგა და გვერდზე გაუხტამხედარი უზანგიდან გადმოყარდა და მიწაზე მოაღინა ზღართან. ცხენმა ხალხისკენ აიღო გეზი, პაპაქმი რომ დანიხა, შედგა და კუნტრუმით გაეკანა მისკენ, პაპამ რომ არ მოხედა, ახლა სახლისკენ ქნა პირი და როგორც იცოდა ხოლმე, ჭიშკართან ჭიხვისს მიჰკვია. სისარულისგან აცრემლებული მივივარი და საყვარელ ცხოველს კისერზე მოვეხვიე.

— მოხვედი, მოხვედი, ჩემო ქორია? — პაპა, ქორია მოვიდა, ქორია! - ვიძახებ გულამომძარბო.

— შემეძინე, ბალო, რამ ვადაგრია?! — დაგითი, ხალხი! ცხენი გამომექცა! - ყვიროდა წვეროსანი.

ქორია თითქოს ვერავის ამჩნევდა, ადგილზე ზტოდა და არავის იკარებდა. პაპამ აღვირში ჩაავლო ხელი და სადაღე მოსწია, ცხენი დაემორჩილა. წვეროსანი უმაღლე გამოჩნდა.

— საიდან გყავს ეს ცხენი? - პქონთა პაპამ.

— ვიყიდე, პო, ვიყიდე. ჯერ კიდევ კვიცი რომ იყო, მაშინ! - ამოთქვა კაცმა.

— შე კაი კაცო, თუ შენია და ფულიც მივიცა, წესიერად მაინც მოგეჯლო, ასე როგორ დაჩაგრე პირუტყვი?

— მომეგლო! რა აქვს მიუკლვი?! ნუგბარ-ნუგბარი მეც არ მაწყენდა.

პაპამ ხელიდან ხელში გადასცა სადაღე.

— აპა, წაიყვანე.

— არ მისცე პაპა, ჩვენი ქორიაა, ქორია! - ყვიროდნი ხმის ჩახუტყამდებ.

— გაჩუქდი, ბალო, როდის იყო ქორიას წაბლისფერი ქორიანი პქონდა!

ქორიას ხსენებაზე ცხენი ადგილზე შედგა და ვერაფრით ვერ გადაადგმევინეს ნაბიჯი.

— წამოდი, შე სამგლე! - შოლტი მოუქნია წვეროსანმა.

— არა, ბიძია, არ დაარტყა, ცოდია! — მომამოვრეთ ეს ბალო!

— წამოდი, შეილო, წამოდი! - მითხრა პაპამ.

რატომ ვახილულა თელოიანთ ჭიშკართან?! წამოდი, ერთი რაგვექვლიაქოსთან მივიდეთ და იქ გავაჩვენოთ ამ საქეს!

— თავგვდომარესთან რაღა მესაქება, ცხენი რა, მოპარული კი არა მყავს!

— მამ, აბა დარუძახე ერთი, თუ წამოგვეყვს!

— თქვენა, კაცო, ვერ გავიგე ცხენისა უფრო გჯერათ თუ კაცისა. უცვინო პირუტყვს რა მოთხოვება, ესეც სახედავს აკვირისა! - თავი გამიართლა კაციმა.

— დარუძახე, თუ შენია და წამოგვეყვს.

— წაბლა, წაბლა! - გაუბედავად ამოიკანავლა ნაცარაანთ ვანომ.

ცხენმა მოიხედა და წინა ფეხის ფლოტკები ღლივირად დაპკავა მიწას, თითქოს უებნებოდა, აბა, კაიდე და ხელი მახლეო.

— აბა, თეოდ, ახლა შენ დარუძახე! - უთხრეს მეზობლებმა.

— ქორია! ქორია! - ცხენი თითქოს ელღა მის ხმას, წამოვიდა და პაპას მიეხალა.

— აპა, კაცო, ამაზე მეტი საბუთი რაღა ვინდა! - თქვა მახარებე.

— აბა, ახლა დაფეცი ჩქარა, სანამ რუმბივით გავგვისღინარ, მოპარული გყავს ეს ცხენი თუ არა?

— მოპარული როგორ იქნება, თვითონ თეოდ ვერა სცნობს, წაბლისფერი არა პქონდა ჩემსასო, ხომ ამბობს.

— რა ციკით, იქნებ შეღებილიცა გყავს? - არ ემეპობდნენ მეზობლები.

— რას ამბობ, კაცო, რის შეღებილი! წაბლაც იმიტომ დავარტყე, რომ წაბლისფერი იყო.

პაპამ ცხენს შეხედა. მერე ხელი კანკაუნთ ჩამოუსუჯა ქორიარზე, რაღაც უცნაური ეჩვენა მისი შეფერილობა. ხელზე დაიხედა და წაბლისფერად შეღებულად თითქვი.

— შეღებილია, ხალხო, შეღებილი! - აღვლევულმა წამოიყვირა პაპამ.

— ქორია ყოფილა, ჩვენი ქორია! - სისარულის ცრემლები აუკაიფდა თვალგებში.

— ფუი, შენს კაცობას, - შეუკურთხეს შავვევრას.

— თეოდ, რა უკეთი ამ კაცსა?! - რა უნდა უკუთო, ღმერთი გადაუხდის სამაგიერის თავისი ცული კაცობისთვის, - თქვა პაპამ და ავის მქმნელს ზურგი შეატკია.

ასე დაიბრუნეთ ჩვენი საყვარელი ქორია.

მსოფლიო კიდი კიდეზღა

იპარონი

ლოქოუბის დანმარების იპიოი

იპონიონი მოსწავლეების განკარულეშპა მსოფლიოში ყველაზე თანამედროვე კომპიუტერები და მობილურები. მათ ძალიან უყვარს ვიდეოთამაშები, ბეისბოლი და ბავშვობიდანვე ეჩვევიან იმას, რომ ყველაფერში საკუთარი თავის იმედი უნდა ჰქონდეთ. მაგრამ რაც შეეხება გამოცდებს, მათ წარმატებით ჩააპარებლად იპონიონი გოლო-ბიჭები დახმარებისთვის ღმერთებს მიმართავენ. გაკეთილებს შემდეგ ისინი ტყარისკენ მიეშურებიან, რათა ღმერთებს მორიგი ტესტირებისას რაც შეიძლება მეტი ქულის მიღებაში შეშუბობა სთხოვონ. გარდა ამისა, იპონიონი ბავშვები სალოცავის მიმდებარე კედლებზე ჰკიდებენ ხის პატარა ფირფიტებს-ემბებს, რომლებზეც წერენ ღმერთისადმი აღვლენილ თხოვნას კარგი სურმის მიღებაში დაეხმაროს. „ემა“ სიტყვა-სიტყვა „ცხენის სურათებს“ ნიშნავს და იგი იმ დროიდან მომდინარეობს, როდესაც ღმერთებს ცოცხალ ცხენებს ჩუქნიდნენ.

აშსტარი

გაყვარებუი დიოს 7 საათზე იწყება

ავსტრიული საეკიალისტების დასკვნით, ბავშვების ორგანიზმში იმეგარად არის მოწყობილი, რომ დილის ექვს საათზე – შვილის ნახევარზე მათ უმრავლესობას ღრმა ძილის მორიგი ფაზა ეწყება, რომლის შეწყვეტა ხმადალი შეძახილით ან მაღლიბარს ზარით რეკომენდებული არ არის, რადგან შეიძლება ამან დროთა განმავლობაში ნერვული ანოლიობა გამოიწვიოს. ავსტრიელი პედიატრების შემოფოთებას თავისი საფუძველი აქვს იმისათვის, რათა სკოლაში არ დაეკანადნეთ, ვენისა და მისი შემოგარენის სკოლების 11-14 წლის ასაკის მოსწავლეთა 24 პროცენტზე იძლევათ დადიის 6 საათზე ადგეს, 30 პროცენტზე – 6-დან 6.30-მდე, 41 პროცენტზე კი – 6.30-დან 7-მდე საშუალო არის, რომ ავსტრიის სკოლების უმეტეს ნაწილში მეცადინება დილის 7-8 საათზე „ნულოვანი გაკეთილით“ იწყება, ექიმების მტკიცებით კი ბავშვების შრომისუნარიანობა დილის რვა საათისათვის ყველაზე დაბალი დონეზეა და მათი აზროვნებისა და ახალი მასალის ათვისების უნარი მხოლოდ ცხრა საათის შემდეგ იწყებს ზრდას.

სამხრეთი აშრიმის რესპუბლიკა

შავია ზუზმას თვალი აოხრეს

ნახევრად ბრმა ზუზმის კვიცი სრულიად შემთხვევით შებოროილდა სამხრეთაშრიკული ექიმ-ოფთალმოლოგის ფერმაში და ამის წყალობით განიკურნა.

ყველაფერი კი ასე მოხდა: ორი თვის პატარა ზუზმა, რომელიც თანდაყოლილი კატარაქტის გამო ვერაფერს ხედავდა, დღესათან ერთად სეირნობდა და უყვარდა ახლად გათბული ბა-

ლახის სუნი ივრძო. კვიცი სუნს მიაჭვა და როგორც შემდგომში გაირკვა, ექიმ დენი ლუკის ფერმის ტერიტორიაზე აღმოჩნდა, ექიმი უმაღ მიხვდა, რომ პატარა თითქმის ბრმა იყო.

გადაწყდა კვიცი ფერმაში დაეტოვებინათ, სოლო რათა იგი დედას არ დამოკიდებოდა, გამოცილილმა ვერებმა დედა ზებრაც დაიჭირეს და ფერმაში მიიყვანეს. პატარას ექიმის ქალიშვილის პატივისცემით ანგი დაარქვეს. ექიმ ლუკის ინიციატივით შეგროვდა ოპრაციის გასაკეთებლად საჭირო თანხები, იმადროულად იგი მოუღალარაკა კლინიკას, რომლის საკონფერენციო დარბაზი საოპერაციოდ გადააკეთეს. დამხმარე სამედიცინო პერსონალმა სურვილი გამოთქვა უფასოდ დახმარებოდა ექიმს. ოპერაციამ, რომელსაც ორი საათი დასჭირდა, წარმატებით ჩააიარა, ექიმმა დენი ლუკმა პატარა ზუზმას თვალის ჩინი დაუბრუნა. ანგი იმავე დღეს მიიყვანეს ფერმაში, სადაც მას გახარებული დედა შეეგება.

იტალია

ყურაზე მოიყვანაი ცოლები

ვერობად დედაებს შორის ყველაზე მოკვნიარი იტალიელი დედა ყოფილა. „მაშა იტალიანა“ იმაზეც ზრუნავს, რომ შვილმა დროულად ისადილოს მაკარონის კერძით, იმაზეც, რომ დაუუთოებელი ტრანსპლით არ გაიფედს შინადან, იგი მზად არის გააკეთილებს კი მოამზადოს ხომღვი შვილის მაკერადა.

რომაელი ფსიქოლოგების მიერ ვერობის 10 ქვეყანაში ჩატარებული გამოკვლევის შედეგების მიხედვით, იტალიელი დედა შემთხვევითა 75 პროცენტში თვითონ წვევტს, როგორ მოიქცეს მისი შვილი თითოეულ კონკრეტულ სიტუაციაში. შედარებით დემოკრატიულიები აღმოჩნდნენ ესპანელი „მადრები“ – ისინი მხოლოდ შემთხვევითა 70 პროცენტში იღებენ გადაწყვეტილებას, როგორ უნდა მოიქცნენ მათი შვილები. ესპანელ დედაებს მოსევეც ავსტრიელი (62 პროცენტი), ფრანგი (59 პროცენტი) და ინგლისელი (56 პროცენტი) დედეები.

ყველაზე ნაკლებად შვილებს საკუთარ ნება-სურვილს შევდი დედეები ასევეენ. რომლებიც შემთხვევითა 60 პროცენტში შვილს დამოუკიდებელი გადაწყვეტილების მიღების უფლებას აძლევენ. ილიანა სუვევის შევიცარიაში, სადაც ოჯახში „წინაპრებსა“ და მათ შვილებს გადაწყვეტილების მიღების ასასოლურტურად თანაბარი უფლებები აქვთ.

სინგაპური

მომავლის სკოლა

სინგაპურის რამდენიმე კერძო სკოლისა და კოლეჯის მოსწავლეებს პირველებს ვეროთ ინტერაქტიული სწავლების უპირატესობების საკუთარ თავზე გამოცდა. ჩვეული სასკოლო ნივთების ნაცვლად გოლო-ბიჭებს პატარა კომპიუტერები – ინტერნეტი მართალი ნივთბუკები დაურჯეს. ამიერიდან სინგაპურილი მოსწავლეებისთვის საკლასო ოთახში ფილმა აუცილებელი აღარ იქნება. მათ შეუძლიათ სკოლის ეზოში ბალახზე წამოკრებიან, მასწავლებლის კი ცენტრალური კომპიუტერის მეშვეობით დეუკავარდებამო, საშინაო დავალებასაც შეუძლებს და ახალ დავალებასაც მისცემს. თვითონ თინეჯერებს ძალიან მოსწონთ ასეთი მეთოდიკა, მშობლები კი ისევ ძველი ტრადიციული სწავლების მომხრეები არიან.

რატომ

ვახვობთ ასე?

სახელმწიფო — მს მპ მარ!

ეს გამოთქმა ქვეშევრდომთა მიმართ ხელისუფლის უკიდურეს დესპოტურ და მოკიდებულებას გამოხატავს და მას საფრანგეთის მეფე ლუი XIV-ს (1638-1715) მიაწერენ.

პეროსტრატბს დიდება

ეს გამოანათქვამი სამარცხვინო სახელისა და დიდების მნიშვნელობით იხმაურება.

უძველესი ბერძნული ქალაქი ფეესო განთქმული იყო თავისი კულტურითა და სფეროთმობდრული ხელოვნებით. ფეესოს სიამაყეს წარმოადგენდა არტემიდას (დიანას) ტაძარი, რომელიც მსოფლიოს შვიდ საოცრებათა სიაში ირიცხება. ტაძრის მშენებლობა ჩვ.წ.ად-მდე 660 წელს დაიწყო და საუკუნეზე მეტხანს, 120 წელს გაგრძელდა. ტაძრის სიგრძე 130 მეტრს უდრიდა, სიგანე კი 70 მეტრს, მას 20 მეტრის სიმაღლის 28 სვეტი ჰქონდა დაყოლებული. ტაძარი, რომელიც საკმაოდ მდიდრულად იყო მორთული, ჩვ.წ.ად-მდე 356 წელს ფეესოელმა ბერძენმა პეროსტრატემ გადაწვა. გადმოცემის თანახმად, ეს ზუსტად იმ დღეს მოხდარა, როცა ალექსანდრე მაკედონელი მოველინა ქვეყნიერებას.

პეროსტრატემ აღიარა, რომ მან ეს საკუთარი სახელის უკვდავსაყოფად ჩაიღინა. სასამართლომ მას სიკვდილი მიუსჯა, ქალაქში კი მისი სახელის ხსენება აიკრძალა, მაგრამ მისმა სახელმა მაინც მოაღწია წვეინამდე და დღეს ამ პატივმცარე ბრევის სახელი სამარცხვინო დიდების სინონიმად იხმარება.

გამარჯვებულებს არ ახამართლებენ

აფორიზმად ქვეულ ამ გამონათქვამს რუსი მხედართმთავრის, სუვოროვის სახელს უკავშირებენ. არც ერთ სხვა რუს სარდალს არ რეგბია იმდენი გამარჯვება, რამდენიც სუვოროვმა 40 წლიანი სამხედრო კარიერის მანძილზე მოიპოვა.

1773 წლის მაისში სუვოროვს მდ. დუნაის გაღმა მდებარე პატარა ქალაქი ტურტუკაი უნდა აეღო, მაგრამ თურქებმა დროზე შეაშინეს რუსები და იერიში მოიგერიეს. სუვოროვმა უმაღლესი სარდლობის ბრძანება მიიღო, სასწრაფოდ დაეძმო პოზიციები და ტურტუკაიზე ხელმეორე იერიშისგან თავი შეეკავებინა, რადგან მისი მცირე რაზმით ამ გვემის სისრულეში მოყვანა ყოვლად უშედეგო საქმედ ესახებოდათ. მაგრამ სუვოროვმა 22 მაისს ნაშუაღამევს სწრაფი იერიშით მაინც აიღო ქალაქი. სუვოროვის „თვითნებობით“ აღმოებულმა მოვარსარდალმა, თავადმა რუმიანცევმა მისი სამხედრო წესით გასამართლება მოითხოვა. მან სუვოროვი პასუხისგებაში მისცა, სამხედრო კოლეგიამ კი სუვოროვს სასიკვდილო განაჩენი გამოუტანა, მაგრამ იმპერატორმა ეკატერინე II-მ არ გაიზარა კოლეგიის აზრი და ასე წააწერა განაჩენს: „გამარჯვებულებს არ ასამართლებენ!“

ღუმილი თანხმობის ნიშანი

ეს გამონათქვამი ძველი ბერძენი დრამატურგის სოფოკლეს ტრაგედიალან „ტრაქინელი ქალები“ მომდინარეობს, სადაც ერთ-ერთი მოქმედი პირი ამბობს: „ვანა არ ვესმის, რომ შენი ღუმილი ბრალმდებელს ეთანხმები?“ ფაროს ვაზრცელება კი ამ სიტყვებმა მას შემდეგ ჰპოვა, რაც რომის პაპმა ბონიფაციუს VIII-მ (1294-1303) ისინი თავის ერთ-ერთ მიმართვაში იხმარა.

უპანასკნელი მოპიკანი

რაიქის — საზოგადოებრივი ჯგუფის, თაობის, სოციალური მოვლენის ბოლო წარმომადგენელი. ამ გამოთქმის წყაროა ფენიმორ კუპერის რომანი „უპანასკნელი მოპიკანი“ (მოპიკანები — ჩრდილო ამერიკის ინდიელთა გადაშენებული ტომი).

სიტყვის ქონა

თოხალთო — ცხენის ზურგზე (უნავიერის ქვეშ) დასაფენი სქელი ქენა.

თოვი — ყინული, რომელიც მდინარეს მოაქვს გაზაფხულზე.

თლავო — არყის სასმელი თლილი ჭიქა.

იკლიპანტობა — დახლართულობა, დახვანჯულობა.

კინწო — კისერი, ქელა.

კუჭკუჭი — დაბალხმინანი, გულიანი სიცილი.

ლხპარი — გრძელტარიანი ბასრწვერა საომარი იარაღი.

ლილო — ალაგ-ალაგ გამდნარი თოვლი.

ლუჭმარტი — სიკსარეს მოკლებული, მსუყე და უგემური საჭმელი.

ლუში — ახლად გამოტანილი ყლორტი.

მურკი — კომბოსტოს ღეროს გამხვილებული ნაწილი ძირიდან ფოთლამდე.

მოსაყდრე — სამეფო ან საპატრიარქო ტანსტზე მჯდომი, სამეფო ან საპატრიარქო ტახტის მეკვიდრე.

მომანდაკაშა — მოსწორება.

ნაბაღა — პატარა, ტანდაბალი.

აღზარდის უფლებათა დაცვაზე

აღზარდის უფლებათა დაცვის დღის აღსანიშნავად კავშირმა „აის-ი“ ქ. რუსთავში საკუთარი სახსრებით მოაწყო აქცია, რომელშიც აქტიური მონაწილეობა მიიღეს კერძო სკოლა

„მნათობის“ მოსწავლეებსა. ქალაქის ქუჩებში გამოსულმა მნათობელებმა თანაქალაქელებს აღზარდის უფლებათა დაცვის დღე მიულოცეს და დაურთვეს საგანგებოდ ამ დღისათვის მომზადებული ბიულეტენები და მოუწოდეს რუსთაველებს: „არ გაუკეთო სხვას ის, რაც არ გინდა, რომ შენ გაგიკეთონ“. აქციის ჩარჩოებში სკოლა „მნათობის“ დარბაზში აღური თამაშის საპრეზენტაციო ღონისძიება. იმ დღეს საწვეუროების სა-

ხით შემოსული მთლიანი თანხა ქ. რუსთავის მისუფარ ბავშვთა სახლში სახალწლო ზემის ჩატარებას მოხმარდა.

აღზარდის უფლებათა დაცვის დღისადმი მიძღვნილი აქციის უშუალო ორგანიზატორები იყვნენ: ციკლოგრაფი, თამაზ ტყემალაძე, ლაშა ბერიძე, ნათია გოცაძე, სოფო ბუთურიშვილი, ლიზი დავითაშვილი, გიორგი ხანდლიშვილი, დათო გრიგალაშვილი, გიორგი ბერიშვილი. აისხლებს, რომელთა მიზანია აქტიურად ჩაერთონ სამოქალაქო საზოგადოების ცვლილებებისა და ფორმირების პროცესში, შეიერთონ რუსთაველი მოტივირებული ახალგაზრდები, სამომავლოდ მრავალი აქცია-ღონისძიების ჩატარება აქვთ დაგეგმილი.

**საბავშვო
ციტენატორის
პრეზენტაცია**

NI
2006

გამოიცა საბავშვო ლიტერატურის აღმანაზი, რომელშიც სხვადასხვა თაობის ქართველი მწერლებისა და პოეტების საბავშვო ნაწარმოებებია თანამოყრდელი. გარდა ამისა, აღმანაზში დაბეჭდილია საბავშვო სიმღერები, ენოგრაფიული ხასიათის მასალები, გამოცანები და სხვა. აგრეთვე გაშუქებულია საბავშვო ბიბლიოთეკების საქმიანობა, ქართული საბავშვო პერიოდიკის გამოცემასთან, საბავშვო კინოსთან დაკავშირებული საკითხები, აღმანაზი უხვად არის ილუსტრირებული და პატარა მკითხველისთვის საინტერესო საინფორმაციო მასალასაც შეიცავს.

თბილისის ილია ჭავჭავაძის სახელობის 23-ე საჯარო სკოლაში გაიმართა პედაგოგისა და მწერლის მერი ტულუშის წიგნის „მზიარული ანანა“ პრეზენტაცია. პირველკლასელებსთვის განკუთვნილი ამ ნაშრომის დანიშნულება ქართული ანანის შესწავლასა და წერაკითხვის უნარჩვევების გამოუმუშავებაში დაეხმაროს ბავშვებს. წიგნში წარმოდგენილი 33 პატარა მოთხრობა 23-ე საჯარო სკოლის იმ მოსწავლეების მიერ არის ფერადი ილუსტრაციებით დასურათებული, რომლებიც ელენე ახვლედიანის სახელობის სახვითი ხელოვნების სტუდიაში პედაგოგების მათა კატეძიასა და იზა თავაძის ხელმძღვანელობით ეუფლებიან ხატვას. ესენი არიან: სანდრო ჩიქობავა, ბაია ფიცხალიაშვილი, ვაჟა ჩაფიძე, ნანა არაბიძე, მეგი კეკელია, ანა ბუაჯა, ზურა კაციტაძე, თამარ ბეკია, ეკა კელენჯერიძე, სალომე ფერაძე, ლუკა მთიბელაშვილი, მარიამ ლობჯანიძე, ნინო ჩიქობავა, სანდრო გაჩეჩილაძე, მაცია ვინჭარაშვილი, მერი შენგელია, ალმაკვირ კვიციანი, ცოტნე პატარაია, ანა ბითაძე, თამარ ზურიძე, გიორგი ხატიაშვილი, ქეთი ქორიძე, ნოდარ კობახიძე, ნინო რობაქიძე, ნანა სილაგაძე, საბა ხლიძე, გიორგი ნათენაძე, მარიამ დარჩია, მარიამ ბუჯიაშვილი, ზურა დონაძე, გიორგი გიორგაძე, ელენე ლულუნიშვილი, თეონა კომპაძე.

პიოხვა — თქვენი

მაინტერესებს, რომელ ქვეყანაში შეიქმნა პირველად ატომური ბომბი და ვინ არის მისი შექმნელი?

ელიჰუერ მარალინი, ქ. ბათუმი

„ატომური ბომბის მამად“ მიჩნეულია ჩვენი ეპოქის ერთ-ერთი უდიდესი ფიზიკოსი იულიუს რობერტ ოპენჰაიმერი. იგი დაიბადა 1904 წელს ნიუ-იორკში, გერმანიიდან გადმოსახლებული ებრაელების ოჯახში. 1925 წელს მან პარეარდის უნივერსიტეტი

პოლიტიკურ მრწამსზე უფრო მნიშვნელოვანი გამოიღვა და მან უკომპაროდ თქვა უარი თავის რადიკალურ შეხედულებებზე, ყველა მემარცხენე ორგანიზაციიდან გამოვიდა და სხვა გამაიჩინელ ფიზიკოსებთან ერთად შეუდგა კვლევებს, სამი წლის შემდეგ კი იგი უკვე მთელი მიმდინარეობის ხელმძღვანელი იყო.

პირველი ატომური ბომბის გამოცდებისას 1945 წლის ივლისში ოპენჰაიმერმა წაძლიოთქვა ნაწვევტი ინდური ეპოსიდან „პაპავადა-გიტა“: „თუ ათასი მზის კაშკაში ერთდროულად აინთება ცაში, ეს იქნება ჩემი სიძლიერის სიღიაღვე. მე მთელ სიკვდილად, სამყაროთა დამანგრეველად“. მაგრამ როდესაც ერთი თვის შემდეგ ამერიკელებმა იაპონიის ქალაქებში ხიროსიმა და ნაგასაკში ატომური ბომბები ჩამოაგდეს, მან მიატოვა ის ლაბორატორია, რომელიც ბირთვულ კვლევებს აწარმოებდა. იმე ჩვენს ხელგებზე სისხლს ვერბობ“, განუცხადა 1946 წელს ოპენჰაიმერმა აშშ-ს პრეზიდენტს ტრუმენს შესვედრანზე. „ნუ შეუხარო. ჩვენ ყველანი საშხაპეში წავალთ“. — უპასუხა პრეზიდენტმა მას და ჯილდო გადასცა მეცნიერმა ჯილდო მიიღო და იმავე წელს ბირთვული ენერჯის გამოყენებაზე საერთაშორისო კონტროლის დაწესების პროექტი წარადგინა, ხოლო როდესაც მოვიანებით ატომური ბომბი საბჭოთა კავშირშიც შეიქმნა და აშშ-ში წყალბადის ბომბის შექმნაზე დაიწყეს მუშაობა, ოპენჰაიმერმა გადაწყვიტა დაეტოვებოთ ეს იდეა და წყალბადის ბომბს „გენოციდის იარაღი“ უწოდა. დიდი ფიზიკოსის ამგვარი განცხადება გარკვეულ წრეებში არ მოეწონათ და „ატომური ბომბის მამას“ საიდუმლო ინფორმაციასთან ყოველგვარი შეხება აკრძალა. 1963 წელს დიდი მეცნიერი-საღმი დამოკიდებულებების შეცვლის დასტურად რობერტ ოპენჰაიმერს მაღალი ჯილდო-ფერმის პრემია მიენიჭა. ოპენჰაიმერი 1967 წელს გარდაიცვალა 63 წლის ასაკში.

დაამთავრა, ერთი წლის შემდეგ კი ახალგაზრდა ფიზიკოსი მიიწვიეს პეტერბენის უნივერსიტეტში, სადაც მან გააკეთა ერთ-ერთი თავისი ყველაზე მნიშვნელოვანი აღმოჩენა. სწორედ ამ პერიოდში დაამუშავა მან ორატომიანი მოლეკულების აგებულების თეორია. სამი წლის შემდეგ ოპენჰაიმერი ამერიკაში დაბრუნდა და კალიფორნიის უნივერსიტეტისა და პასადენის ტექნოლოგიური ინსტიტუტის პროფესორი გახდა. იმ წლებში ფიზიკოსი მემარცხენე ძალეის თანუგრძობდა და 1937 წელს გარდაცვლილი მამის მიერ დატოვებული მემკვიდრეობიდან დიდი შემოწირულობებით არა ერთ კომუნისტურ ორგანიზაციას გაუმართა ხელი. სწორედ ამ სიმპათიების გამო, როდესაც აშშ-ში ატომური იარაღის შექმნაზე დაიწყეს მუშაობა, ოპენჰაიმერი ამ კვლევაზე არ დაუშვეს. მაგრამ მისთვის, როგორც ყველა ჭეშმარიტი მეცნიერთვის, მეცნიერული ინტერესები

რამდენად გავრცელებულია ესპანური ენა?

მინდა ესპანური ენის შესწავლა დავიწყო, მაგრამ მეუბნებიან, რად გინდა, სულ ორ-სამ ქვეყანაში ლაპარაკობენ ამ ენაზე და გირჩევენია ისევ ინგლისური ისწავლო კარგად, მთელი მსოფლიო ინგლისურად ლაპარაკობს. მაინტერესებს, მართლა ასეა თუ არა? **ლულუ პალანდაკი, ჩოსტაური**

მართალია, ინგლისური 350 მილიონი ადამიანისთვის არის მშობლიური, ამას ემატება კიდევ უამრავი ისეთი ადამიანი, რომლებიც მშობლიურად არ მიიჩნევენ ამ ენას, მაგრამ საფუძვლიანად ფლობენ მას, მაგრამ ინგლისურად მოლაპარაკე ადამიანებს ბევრად სჭარბობს ჩინურენოვანი მოსახლეობა — 1 მილიარდ 100 მილიონი.

უნდა გავახაროთ, ლულუ, შენ მიერ არჩეული ესპანური ენა 250 მილი-

ონი ადამიანისთვის არის მშობლიური, სულ კი ესპანურად მსოფლიოში 300 მილიონი ადამიანი ლაპარაკობს. გარდა თვით ესპანეთისა (დაახლ. 38 მლნ), ესპანურად ლაპარაკობენ ანდორაში, ევკატორის გვიანში, ვენესუელაში, ვატიკანში, პონდურსში, ლომინიკის რესპუბლიკაში, კოლუმბიაში, კოსტარეკაში, ჩილეში, ეკვადორში, ნიკარაგუაში, პანამაში, პარაგვაიში, პერუში, პუერტო-რიკოში, სალვადორში, ურუგვაიში, ჩილეში, ეკვადორში. ჩამოთვლილი ქვეყნების უმრავლესობაში (19) ესპანური სახელმწიფო არ ოფიციალურ ენად არის აღიარებული.

გარდა ამისა, ესპანური ერთ-ერთია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ექვსი ოფიციალური და სამუშაო ენადან.

პასუხი — ჩვენი

წიუჭიის მანიგალოცები

ჯანსუღ ჩარკვიანი

უ ა უ ა

მატილით მოდიოდა -
 დიდი მუბით,
 მთვარეს შესვდებოდა
 ჟინვალთან.
 მთვარისოდენა ხინკალს მიირთმევდა
 ეს დიდი ბერძენი და
 მუინვარძთა.
 ხელეები ჰქონდა, -
 წყაროს ამოსცლიდა.
 ქვეყნის მავისცემის
 უგდებდა უფრს,
 მერე დაჰყვებოდა, ბაღახებს
 დაჰკოცნიდა
 და შეუკურთხებდა
 ციმბირის წყალუღს.
 ის იყო დიდი და
 ის იყო სხვა,
 მისი მართალი სულის ცსონებამ,
 მერე ცსოვრებას
 მოუჭრა უზა
 და შორს ვასწრო
 თვითონ ცსოვრებას.

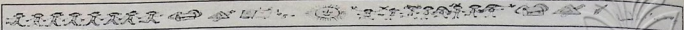
შენი მეჩანის გზებით...

არც უფიქრია ჩემს სულს დატკობა,
 შენგან ვადმოსუღს, არც უფიქრია,
 და ჩემი ფრთები ყოველ მაჭრობას
 შენი მერანის ფრთებით მიტკირიან.
 შენს არემაოეს, შენს მწუხრს მაისის,
 რა უსდებოდა შენი წიღობა,
 შენ თუ ამისხნი, შენ თუ ამისხნი

საქართველოს ბედს და უძილობას.
 გულთმსილაგი, ჟამთა მოწამე,
 ჟრმათ საყვარელი და სანატრელი...
 აუწიე ჯამი და გამოვცადე,
 მე ვადღეგრძელებე ყველა ქართველი.
 „ჰოი, ნაპირნო, ჰოი ნაპირნო“,
 ამ შემახილით თუ განვიმსჭვალე,
 შენგან გაქცევას მე არ ვაპირებ,
 ვენაცვალე შენს ატეხილ ჭალებს.
 მეც ცხენს ვამოვებ და თუღლს ვაპურებ
 და ვერ ვაპირებ ანანურს მსეზრას,
 შენი ვეება ჩრდილი დამეურებს
 და საქართველოს ბედისა მჯერა.

ქაიის შიკობით

მწუწურვალისათვის
 მიმატანიე წყალი,
 მევალისათვის
 მიმატანიე ვალი,
 გ საბანეუღისთვის
 მასწავლებინე გზები,
 შეუწამლავი
 შემაწამელინე ხვრები,
 მოამაძებინე
 სხვავან დამარხული ძეები,
 ამ ჩემს მამულში
 დამამარხვინე ძვლები.
 მათმევეინე:
 ქვეყნად სიცოცხლე ღირდა,
 მერე წამოვალ,
 წამოვალ, სავა უინდა.

**ნაბა
გვატსხვილი,
ქ. რუსთავი
კერძო სკოლა
„წათათი“, II კლასი**

ზამთარი

რა კარგია, რა კარგია
შემოდგომა, ზამთარი
ყველა ხილი დამწიფდება
და ბაღაიც მზად არის.
რა კარგი ხარ, რა კარგი ხარ,
ჩემო ცივო ზამთარი,
ისეთი ხარ, ისე თეთრი,
რომ პატარძალს ჰგავხარო.

ახალი წელი

ზამთარია, თოვლი მოდის,
ვმხიარულობთ ბავშვები,
ცვივაობთ და თან გუნდობთ,
კარგი არის ზამთარი.
თოვლი მალე დადამდება,
აოგბის პაპაც მოვა,
საჩუქრებსაც დავვირთვებს
საახალწლოდ ყველას.

**მარი
შარაძე**

ბათუმის მე-2 სა-
ჯარო სკოლის IV
კლასის ფრიადოსანი
მოსწავლეა. ნიჭიერ
და ხალისიან გოგო-
ნას ძალიან უყვარს
სიმღერა და ცეკვა.
კარგა ხანია იგი „ასპიტ ბუბუს“ ბათუ-
მის განყოფილების სოლისტიკა. მარი
ლოცხისა და მოთხრობებსაც წერს,
რომლებიც ხშირად იბეჭდება საბავშვო
გაზეთებში.

ერთხელ...

მშენებელი დილა გათენდა. ცაში
ღრუბლები ნაგარდობდა და ნაზი სიო
დაქროლდა.
მოინდა აივანზე გასვლა, ოღონდ შე-
ვადე კარი, თვალები მოვიფხვნიტე და
იქვე ახლოს პატარა ყუთი შევნიშნე.
გადავწყვიტე ყუთი უშიშრად გამე-
ხსნა და დამეთვალაღიერებინა იქაურობა.

მაგრამ უსუსურმა არსებამ დამასწრო —
პატარა, ცერა თითოეთი მსუქანა ყური
ამოსწია და თვალებში დამამტერდა.

ნეტავი გენახათ, როგორ მიცქეროდა
ორი პატარა ბაჭია, სულ პატარები, ჩე-
მი ხელის გულისოდეწები იფხვნ და ერ-
თიანად კანკალებდნენ.

გაუთიერებელი, სიყვარულით აღსა-
ვსე უდიდოდი და ვეფერებოდი ბაჭიებს.
ერთი დანახვისთანავე ძალიან შემაყვარ-
ეს თან და ჩემი ალტაცებაც შე-
აჩნინეს.

ერთი კვირა გვავადა ის ორი ბაჭია,
მაგრამ შემდეგ ზამთრის სუსის შიშით
გადავწყვიტე პატრონისათვის დაგე-
ბრუნებინა, რადგან გვეჯეროდა, რომ იქ
უფრო კარგად და თბილად იქნებოდნენ
ჩვენი ნაცარა და ჭრელა.

**ლიკა
ხელავშილი,
გურჯაანის რაიონის
სოფ. ახაშნის
საჯარო სკოლა,
VIII კლასი**

ღონე ქიხობი

ზარი დაირეკა, კლასში მასწავლე-
ბელი შემოვიდა.

— დღეს ჩვენ წვეილურ მუშაობას ჩა-
ვატარებთ, — წარმოიტყა მან და და-
ფაზე დავალება დაგვიწერა, განმარტა
კიდევ, როგორ უნდა გვემუშავა და წა-
რმატება გვისურვა.

ჩემმა მეწყვილემ ერთი გადმოშვება,
შემატყო, რომ წერის ხასიათზე არ ვი-
ყავი და მარტომ დაიწყო დავალების
შესრულება.

ჩემი ფიქრები სხვაგან ქროდა, იგი
დღეას უტრიალებდა, რომელიც აქედან
ძალიან შორს იყო. სულ რამდენიმე
თვეა, რაც დედა საბერძნეთში წავიდა
სამუშაოდ და უკვე ძალიან მენატრება.

ვენ იცის, დედა, როგორ ხარ? ტე-
ლეფონით კი მესაუბრები, რომ კარგად
ხარ, მაგრამ ხომ ვიცი შენი ხასიათი,
წუწუნები არ გიყვარს. შვილი, იძულებ-
ული ვარ წვიდეოთ, — მითხარა გა-
მგზავრებისას, დამამიდე, რომ ძალიე
ჩამოსვიდილი და სულ ჩემ გვერდით
იქნებოდე. მარტო არა ვარ, რა თქმა
უნდა, გვერდით მყვანან მოსიყვარულიე
ბები და პაპა, მაგრამ უშენოდ მაინც

დელი სიცარილეა. მამა ხომ, კარგა ხა-
ნია, სხვა კალთან ცხოვრობს და
ალრც გვაკითხავს.

ბიჭმა სიმწირისგან ფრჩხილები მი-
იკვინტა. ასე იცოდა, როცა ნერვული-
ბდა. უცებ შეკრთა, თავზე მასწავლე-
ბული წაშოსდგომოდა. — რაო ბიჭი, გე-
მრილია ფრჩხილები? კლასი ახარა-
რდა. ბიჭს გული შეეკრუმბა, ყელში რა-
ღაც მოაწევა და თავს ძლივს იკავებდა,
რომ არ აღრილებულიყო.

— ეს რა არის, ჯერ არაფერი დაგი-
წერია?! — კიდევ უფრო გაწერა მასწა-
ვლებელი.

ბიჭმა გადაწყვიტა სიმართლე ეთქვა:
პატიცემული, ფიქრებით სხვაგან ვი-
ყავი, ამიტომ ვერ დავწერე.

— მართლა? — გაკვირდა მასწავლე-
ბელი, — მამ მოგზაურობდი? ამ ღონ
კიხობს დამიხედეთ!

კლასი უფრო ძლიერად ახარხარდა.
ბიჭს ცრემლები მოაწევა, მაგრამ არ უნ-
დოდა ამხანაგების დასაცინი გამხდა-
რიყო, ბევრი აღარ უფიქრია, კლასიდან
გავარდა. მასწავლებელმა რაღაც და-
ადგენა, მაგრამ აღარაფერი გაუგია.
აღლევებულმა სწრაფად დატოვა სკო-
ლის დერეფანი, ეზოში გავიდა და ანა-
ზხად მოიქცენა, რომ აღარასოდეს და-
ბრუნდებოდა კლასში.

**ბეპი
ბერიშვილი,
რუსთავის
კერძო სკოლა
„წათათი“,
II კლასი**

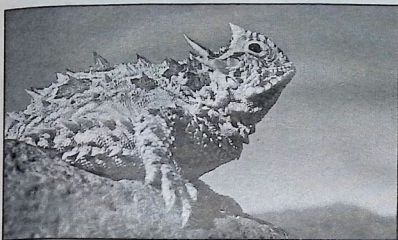
ახალი წელი

როთვენ ლამაზ ნაძვის ხეებს
და უცდიან თოვლის პაპას,
რომ აჩუქოს საჩუქრები
ბიჭებსაც და გოგონებსაც.

შემოდგომა

შემოდგომა ლამაზია,
ყვითელი და ოქროსფერი,
მოსავალი ბევრი არის
წითელ-ყვითელ-ნაირფერი.

ცხოველები, რომლებსაც ჩვენს ზღოპატკში ვერ ნახავთ

მოლოქი. ჯოჯოხებრთა ოჯახის ამ სველიც, რომელიც ავსტრალიის ქვიშიან უდაბნოში ბინადრობს, პატარა თავი და განიერი სხეული ეკლებით აქვს დაფარული, რომლებიც თვალს ზემოთ და კეფაზე რქებს წააგავს. ეკლები მოლოქს გველებისგან თავდაცვაში ეხმარება, მათთან შეხვედრისას იგი ცდილობს რაც შეიძლება დიდად მოაჩვენოს თავი და რაც ძალა და ღონე აქვს იბერება, ამ დროს მას ეკლებიც ყალფზე უღებება. ბუნებრივია, გველი, რომელიც თავის მსხვერპლს მოლიანად ყლაპავს, ურიდება ასეთ „საშინელ ვინმეს“. თვითონ მოლოქი, რომელსაც ავსტრალიელებმა „ეკლიანი ეშმაკი“ შეარქვეს, ჭიანჭველებით იკვებება.

ბლად ლამანტინებს ამერიკის კონტინენტის სანაპიროები აქვთ შეგულებული, კვებით კი ისინი წყლის მცენარეებით იკვებებიან.

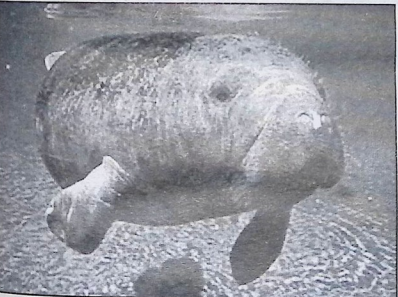
ტაპირი. ეს ხორთუმიანი ძუძუმწოვარა ცხოველი კენტჩლიქოსანთა რიგს განეკუთვნება. წინა ფეხებზე მას 4-4 თითი აქვს, უკანაზე კი 3-3. დაბლობის ტაპირები წარმოშობით სამხრეთ ამერიკიდან არიან, მათი

ყვარინი თანამომეგები კი სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიის ტყეებში ბინადრობენ. საკვირველია, რომ ორი მეტრის სიგრძისა და 200 კგ. წონის ტაპირი თავის წრიბინის მსგავს ხმას გამოსცემს.

ლაბანტინი. წყლის ძუძუმწოვართა ოჯახისა და სირენების რიგის 4 მეტრის სიგრძის ეს სიმპათიური წარმომადგენელი 360 კილოგრამს იწონის. თითისტარის მოყვანილობის სხეული უხეში და ნაოჭიანი უბნალო კანით აქვს დაფარული. კულის ფარფლი ლამა-

მიოხზი. რუსეთის მდინარეების ვოლგის, დონისა და ურალის აუზების ბინადარი ეს უძველესი რელიქტური სახეობის ძუძუმწოვარი მწერიჭამიების რიგის წარმომადგენელია. ამ სურათზე შეიძლება მიიხვეჭები დიდებულ მოგაგვერთოთ, სინამდვილეში კი ერთი მობრლოლი ცხოველი 20-22 სმ-ის სიგრძისაა და საშუალოდ 520 გრამს იწონის. კულის ფუშესთან მიიხვს მუშკის ჯირკვლები აქვს, რომელთა ნივთიერება ბეწვს დასველებისგან იცავს.

ნტინს მომრგვალებული აქვს, ყურის ნიჟარები და უკანა კიდურები საერთოდ არ გააჩნია, წინა კიდურები კი მკერდის ფარფლებად აქვს გადაქცეული. საცხოვრე-

მეოცე საუკუნის მიწურულს, როცა ქვეყანაში ფასიანი სწავლება ისინი იყო ფეხს იდგამდა, ქანი ნუნუ კუჭაშვილის მინდობებითა და ძალისხმევით რუსეთში გაიხსნა კერძო სკოლა „ნინო“. სკოლის წმინდანის სახელი კი ყწილა, მაგრამ რადგან საერო სტატუსი ჰქონდა, სასულიერო სასწავლებლების რიცხვს არ განეკუთვნებოდა, თუმცა მაღლი ღვთისა სკოლის ცხოვრებაში მუდმივად იგრძნობა დღიდან დაარსებისა. სკოლის დამფუძნებლის ქალბატონი ნუნუს თქმით, სკოლის გახსნა უფლის ნებით მოხდა, ამას ადასტურებენ ამჟამინდელი დირექტორი ქანი ლუბა მაჭარაშვილი და მისი მოადგილე ქანი შიხა გურაბანიძე (რომლებიც სკოლაში პირველი იყვნენ დღიდან მუშაობენ). იმ დღეებში ქალბატონ ნუნუს დღიური მინიშნებით აღსავეს სიზმრები ეიზენშტაინს, ერთხელ კი მას წმინდა მარიაშის ხატიც დასიზმრებია, ფიზიკა-მათემატიკის პედაგოგს ქანა კუჭუხიძეს (რომლებიც ამის შემდეგ გახდა თვინანსწავლი ბატმწერა და ამ საქმეს საძიოვნებით უთავსებს თავის პრეფისს) სიზმარი რეალობად უქცევია, ნანა მასწავლებლის მიერ შექმნილი ხატი სკოლასთან ერთად აქურთხებინეს და სკოლაშივე დაამარცხეს რელიგიის კაბინეტში, მასი მადლის სიუხვეს კოლექტივის ყველა წევრი გამოძმებით შეიგრძნობოს.

უფალი რომ მადლსა და წყალობას არ იშურებს „ნინოსათვის“, ამას ინგლისური მასწავლებელი გვანცა ვინჭუვაძეც, გეორგიევი ქეთი კუპრაიშვილი და ქართული ენის პედაგოგი მაღონა კუნციევიც ადასტურებენ, რომლთაც თვანანათლივ ხედავენ და გრძობენ, რომ ყველგან და ყველაფერში უფლის ხელი ურევია და სწამთ, ღვთისშემობის მფარველობა რომ არა, სირთულეების დამძლევა და ეკლესია გზაზე წელგამართული სიარული უკუშებლებელი იქნებოდა.

სკოლას ბევრი საამაყო და თავმოსაწონებელი აქვს – ეროვნულ გამოცდებზე „ნინოს“ შედემა კურსდამთავრებულმა მოიპოვა სახელმწიფო გრანტი, აქ აღზრდი-

წარმოდგენილი ქ. რუსთაის კერძო სკოლის „ნინო“ დირექტორს, ქალბატონ ლუიზა მაჭარაშვილს.

დამაზარა რუსთაის №16 სკოლა, თბილისის უცხო ენათა პედაგოგიური ინსტიტუტი, მუშაობდა №32 საბავშვო ბაგა-ბაღში, №10 სკოლაში ფრანგულის მასწავლებლად, კერძო სკოლაში „ნინო“ სასწავლო ნაწილის გამგედ. ამჟამად ამავე სკოლის დირექტორია.

გავლილი აქვს „სკოლა და ოჯახის“ სასერთიფიკაციო ტრენინგი. არის ფრაგულელოზიანი ფესტივალის „ოქროს ბატკანი“ ორგზის ლაურეატი.

ლი კოტე თოლორიაა ცნობადი ტელუსასე გახდა, კოტე გურაბანიძე კი პაროდულ ფანრიმ სხვადასხვა კონკურსების სუთეზის ლაურეატი, რუსთაის რაგბის ახალგაზრდულ ნაკრებში თამაშობს დავით ყირიშვილი, წარმატებებს აღწევს თავისუფალი ჭილაბაში ოთარ ქაჭუაძე. დიდ იმედებს იძლევიან მეექვსეკლასელი დავით ლობჯანიძე და მეცხრეკლასელი გიგა დავითიშვილი, რომლებიც „ეირისონის“ ბავშვთა ქორეოგრაფიულ ანსამბლში ტანკვენ.

ამ სკოლაში სწავლობენ უნარშემულელები ბავშვებიც, რომლებიც არანაკლებ უყვარს პედაგოგებს და მათი ადატაცია – ინტეგრაციისათვის ყველაფერს აკეთებენ. სკოლის დირექტორი თვლის, რომ ყველა ბავშვს ერთნაირად სჭირდება სიითი და სიყვარული, ეს კი მისი აზრით, პედაგოგთა კოლექტივთან უნდა მოილოდეს, ამიტომ ცდილობს ერთსულეობას თანაბარზრთა გუნდის დაკომპლექტებას. პედაგოგ ნინო ათანდილაშვილის თვალუზრთავი შრომის შედეგია ის, რომ ერთერთი მათგანი გიორგი ბიგანიშვილი უკვე კარგად ხსნის მაგალითებს, იცის საზებიორები „ვეფხისტყაოსნიდან“ და საერთო ღონისძიებებში მონაწილეობს. უსასხრობის გამო ოჯახმა გიორგი საჯარო სკოლაში გადაიწვია, მაგრამ ბიჭს თვეუ გარემოხმან განმარება ძალიან გაუჭირდა. სკოლამ გაითვალისწინა ოჯახის მდგომარეობა და როცა გიორგი დაბრუნდა, იგი გადასახდისაგან გაათავისუფლეს.

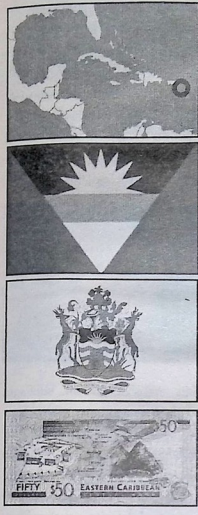
–არ გვერითი, ფინანსურად დღღზენილი ცხოვრება გექონდეს, – ამბობს ქალბატონი ლუბა – სკოლის დამფუძნებელი, ქალბატონი ნუნუ მარტო პირადი კეთილდღეობისთვის არ წასვლიდა სკოლას, იგი ძალიან განიცდიდა სკოლის მატერიალურ მდგომარეობას და შეკლებილსადგარად გვაგრძინავს კიდევ. დღიდან დაარსებისა ადვილმდებარება შესამდე შევიცვალეთ. (ამჟამად სკოლა XVI მიკრორაიონში, №37 საბავშვო ბაღის შერობის ნაწილშია განთავსებული)ქანი ნუნუს დაფინანსებით შექმნილი შერობის კოსმეტოლოგი რემონტის ჩატარება, შევიდინო ინტერარი. ყველაფერს საკუთარი ძალეებით ვაკეთებთ, თორემ მოსწავლის მიერ

თვეში გადახდილი მიზნურული თანხა პედაგოგების შრომის შესაბამის ანაზღაურებასაც კი ვერ სწვდება. თუმცა ჩვენი მასწავლებლების გასამრავლო, შიშობების იტყვის სიმბოლოა არის მისი თვალუზრთავად შრომობენ და იმდელი შეტყუებით მომავალს. ჩვენი პედაგოგებიც ძირითადად ახალგაზრდებით არის დაკომპლექტებული. როგორც ქანი ნუნუ იტყვია, – თუ არ დაიწვე, მუდამ დამწვები იქნები, – მათი კი დაიწვეს და თავიც გამოიჩინეს, ტრენინგებიც გაათარეს და ახალელები მეთოდებიც ათვისისეს, მათგან უკვე ბევრი რაბის სწავლა შეიძლება. თითოეულ მათგანს ორი საცეცხლთან აქვს, ხშირად უწვევს დამატებითი მეცადინეობის ჩატარება, ცდილობენ და ახერხებენ კიდევ ახალგაზრდისული მოსწავლეების ნიჭისა და უნარის სრულად გამოვლენისა და საზოგადოების საქმიანობაში აქტივად ჩაბნის. დაწვენილი კლასების პედაგოგები საუარს მატყარაშვილი, ქეთი ნოზაძე და ნინო ათანდილაშვილი პატარებს დიდ დროს უთმობენ, თუმცა, ნაკლები დავტვირთვა არც სხვა პედაგოგებს აქვთ. ნათია სებისკერაძე, თინიკო ნადირაძე, მამარ ვაჭარაძე, ბუღა მეტრეველი თუ სხვები ერთობლივად ერთგანან ნებისმიერ ღონისძიებაში, ასწავლიან საპილოტე პროგრამებს (I-VIII-Xკლ.) ნინო უქუჩიშვილი, მარინა ვიბაძეც, გვანცა ვინჭუვაძეც უცხო ენების ათვისებაში ეხმარებიან ბავშვებს და საძიოეო მეთოდის გამოყენებით ცდილობენ მოსწავლეთა დაახლოებას წიგნთან. რელიგიის პედაგოგი მანინი მურთაშვილი კი ცდილობს თითოეულ მოსწავლედ დღმერთთან დაახლოებისა და ცხოვრების სწორ გზაზე დაყენის. ყველაზე ერთად კი ერთიანი ძალეებით ცდილობენ ყველა პირობა შეუქმნათ ჩვენთან მოსულ ბავშვებს...

სკოლის დირექტორის დღი წველილი მიუძღვის იმამი, რომ „ნინოს“ აქ სწავლის მსურველი არ აკლია, სკოლა მუშაობს და განვითარების პროცესშია. ევე არ არის, სახლეოთა კვლავიკვლავ ენერჯული შემართება თავის შედეგს გამოიღებს და სკოლა „ნინო“ არავითარცა გვეცხარებს ახალი წარმატებებით.

მანანა ჰანშიორაშვილი

ანტიგუა და ბარბუდა

ეს სახელმწიფო, რომლის ტერიტორიასაც სულ რაღაც 442,6 კვადრატული კილომეტრი უკავია, კარიბის ზღვასა და ატლანტის ოკეანეს შორის, სამ კუნძულზე — ანტიგუაზე, ბარბუდასა და რედონდაზე მდებარეობს. მისი მოსახლეობა 68,7 ათასი ადამიანია, რომელთა უმრავლესობა აფრიკელი წარმოშობისაა, საუკუნეების წინ კი აქ ინდიელები ცხოვრობდნენ. კუნძულები ანტიგუა და ბარბუდა 1493 წელს კოლუმბო ადომიანინა და თავიდან ისინი ესპანეთის, 1632 წლიდან კი ბრიტანეთის კოლონიას წარმოადგენდა. სრული თავისუფლება და დამოუკიდებელი სახელმწიფოს სტატუსი ქვეყანამ 1981 წელს მოიპოვა, მისი დედაქალაქია სენტ-ჯონსი.

კუნძულ ანტიგუას ლაჟვარდოვანი ლაგუნები, ქათქათა პლაჟები და ავაივის ტყეები უამრავ ტურისტს იზიდავს. აფროსნობის, წყლის თხილამურების, დაიენგისა და ვინდსერფინგის მოყვარულებს კი სპორტის ამ სახეობებისთვის აქ არსებული საუკეთესო პირობები იზიდავს. სხვათა შორის ანტიგუას მცხოვრებლები საუკუნეების წინ ინგლისელების მიერ შემოტანილი კრიკეტითაც ძალიან არიან გატაცებული და ეროვნული თამაშადაც კი თვლიან მას.

ანტიგუადან 50 კილომეტრის მანძილზე მდებარეობს კუნძული ბარბუდა, რომელზეც ერთადერთი სოფელია, დანარჩენი სივრცე კი ველურ ბუნებას უკავია. აქ მკვლად არის იდუმალი მღვიმეები და ეკზოტიკური ზღვის ფრინველები — ფრეგატები. საინტერესოა, რომ ამ იმეიათი ფრთოსანების ძამრებს ყელს ხასხასა წითელი ფერის ტომრები უშეწვენს.

კიდევ უფრო პატარა სახელმწიფოს შემადგენლობაში შემავალი მესამე კუნძული — რედონდა, რომლის ფართობიც სულ ერთი კვადრატული კილომეტრია. რედონდაზე საუცხოო ბუნებრივი ეროვნული პარკია, რომელსაც ადგილობრივი ხელისუფლება და საზოგადოება თვალის ჩინივით უვლის და უფრთხილდება.

დიდებული ბუნება, საუცხოო ზღვა, სანაპირო, პლაჟები, კეთილმოსურენი მოსახლეობა უამრავ ტურისტს იზიდავს მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხიდან. სწორედ უცხოელ ტურისტთა მომსახურება წარმოადგენს ქვეყნის ეკონომიკის საფუძველს. მიუხედავად იმისა, რომ წლის უმეტეს ნაწილში კუნძულებზე მშვენიერი ამინდია, მოგვიერ ასე დამანერგველი ძალის ქარიშხალი გადაუვლის ზოლზე. ასე იყო 1995 წელი, როდესაც გრივალმა სახელად „ლუსინა“ საზღვბის ნახევარი მიწასთან გაასწორა. თავსდატეხილი უბედურების შემდეგ მოსახლეობა მოთინებთ შეუდგა დანგრეულის აღდგენას და ჩვეულებრივად გააგრძელა ცხოვრება. ანტიგუას და ბარბუდას სახელმწიფო დროშაზე გამოსახული ჩაჩხახა შუე ასახავს ეპოქის სიმბოლოა, წითელ ფონზე ლათინური ასო „V“-ს სახით ამოკვეთილი შავი — ცისფერი და თეთრი ფერის სამკუთხედი კოლონიზაციაზე გამარჯვების სიმბოლოა.

სახელმწიფო გერბზე გამოსახული შაქრის ღერძანა და ბამბა იმაზე მიუთითებს, რომ აქ ძირითადად ელ ორი კულტურა მოჰყავთ, ირმები კი, რომლებსაც გერბის ფარი უქვრით, ბარბუდას კუნძულის სიმბოლოს წარმოადგენენ.

ოფიციალური ენა აქ ინგლისურია, თუმცა მოსახლეობა ადგილობრივ დიალექტებზე ლაპარაკობს. მოსახლეობის მორწმუნე ნაწილს პროტესტანტები შეადგენენ.

ანტიგუასა და ბარბუდას სახელმწიფო ვალუტა აღმოსავლეთ კარიბული დოლარია.

მეამაყება, რომ ვარ ქართველი

საქართველოში ვინც გაჩენილა, ან თუნდაც ერთხელ უნახავს იგი, არ შეიძლება არ დაუფულოს, მისი ზღაპრული ღიბების რიდი. აქ მშენებაა ვასაოცარი, აქ ხომ ლამაზი სულის ხალხია, და დღევმირები, სწორედ ისენი. ბევრ ერს მრავალჯერ რომ უნატრია. მამული ჩემო, ლამაზო, კარგო, მეამაყება, რომ ვარ ქართველი. სადაც ვიქნება, არ დავივიწყებ

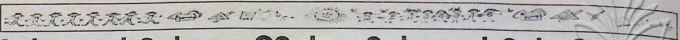
და შენ ჩემს გულში მუდამ ენთები. მე ქართველი ვარ,

არ მაქვს უფლება, რომ დავივიწყო სამშობლო ჩემი, რა სიღამაზეც არ უნდა ვნსო, ჩემს მამულს მაინც ვერ შევევლები. ვით შეველიო ღვთაებრივ მხარეს, აწყყოს, მომავალს,

ტკბილ-მწარე წარსულს, სიკვილის მერეც ვერავინ მნახავს სამარადეამოდ აქედან წასულს.

რომანოვო ნოდია,
 თბილისის საერო გიმნაზია
 „მეანბადა“, IX კლასი

ვინ? ხა? ხოგოხ? ხაცომ? სად? ხოდის? ხამდენი?

საინფორმაციო

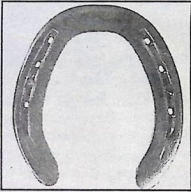
ჩაკომ იყვავაიო კაკუბს შემაღლებილზე ჯიომა?

შინაური კატების გარეული წინაპრები მტაცებლებისგან გასაქცევად ზებზე აფარებდნენ თავს, მსხვერპლსაც მაღლიდან უთვალთვალებდნენ და საკუთარ ტერიტორიასაც იქიდან ადევნებდნენ თვალს და ასე უკეთ იცავდნენ მას. თანამედროვე შინაური კატებიც ზუსტად ასე იქცევიან, ოღონდ საამისოდ წიგნის კარადს ან მაცივარს ირჩევენ. საერთოდ კი მთელ სახლში ყველაზე საიმედო ადგილად კატებს მისი სახურავი მიაჩნიათ.

ბუნენ და საკუთარ ტერიტორიასაც იქიდან ადევნებდნენ თვალს და ასე უკეთ იცავდნენ მას. თანამედროვე შინაური კატებიც ზუსტად ასე იქცევიან, ოღონდ საამისოდ წიგნის კარადს ან მაცივარს ირჩევენ. საერთოდ კი მთელ სახლში ყველაზე საიმედო ადგილად კატებს მისი სახურავი მიაჩნიათ.

ჩისთავის სჭირღება ცხენს ნაღები?

ნალი ცხენისათვის ივივეა, რაც შენთვის და შენი თანატოლებისთვის სპორტული ფეხსაცმელი. მუშა ცხენებს ნალები ასფალტზე უკეთეს მოდებში ესმარება და ჩლიქებზე დატვირთვას ამცირებს. სამოვარზე მოზალანე ცხენს კი უნალებოდ სერიზობა ურჩევენია, ისევე როგორც ჩვენ - პლაჟზე ფეხსშიშველა სიარული.

სინაეთი თოი ახა თვეზებს?

ზოგი სახეობის თევზებს ქუთუთოები საერთოდ არა აქვთ და მათ ფართოდ გახელილი თვალებით სძინავთ.

აღმაინებისგან განსხვავებით ბევრ თევზს ღრმა ძილით კი არ სძინავს, არამედ ისინი უბრალოდ „ამუხრუჭებენ“ და ასე ისვენებენ. მაგრამ როგორც კი მოვლემარე თევზის სიასლოვეს მტაცებელი ან მისთვის საკვებად ვარგისი ზღვის ბინადარი გამოჩნდება, უშუალოდ ჩაირთვება „მადვიმარა“ და თევზი იღვიძებს. ისე რომ თევზებს ამ სიტყვის პირდაპირი გაგებით კი არ სძინავთ, ისინი მხოლოდლა თვლემენ.

ჩაკოჩი აჩიყვენ შინაოჩი ცხოველები ნამევილ თანამომძებებს სეიყეიზოჩში ნაჩიყენებისაგან?

ყველ ძაღრის ჟიონჩიჩაქს ჟმის?

თურმე - არა, მიუხედავად იმისა, რომ ყველა მათგანს ჩინებული სმენა აქვს. დაცქვეტილი ყურები მო-

პირველ რიგში - სმენით, ისინი შეუცდომლად არჩევენ ტელევიზორში გამოჩენილი კატისა და შინ არსებულ ან მხოლოდელი კატის კნავილისგან. იგვე თქმის ძაღლის ყეფაზეც. გარდა ამისა, ეკრანზე გამოჩენილ ცხოველებს არანაირი სუნი არა აქვთ, ისე რომ ისინი არანაირად არ იპყრობენ სახლში არსებული კატისა თუ ძაღლის ყურადღებას.

სუთუნულად უნდალი

მზია მამარიშვილი

ზ ღ ა შ ა რ ი

თავკერძა ბატონის ამბავი

ერთ უშვილიძრო, თავკერძა ბატონს უძილობა შეეყარა. დღე დღეს მისდევდა, კვირა-კვირას, მისი საშველი კი არ ჩანდა.

ერთ მშვენიერ დღეს ნამოჯამაგირალი ეახლა, მე ვიცი უძილობის წამალიო. დაუძღურებულმა, ლოგინად ჩაყარინილმა ბატონმა ფუტკრების დაკენილივით დასიებული თვალებიდან ძლივს გამოიხედა. ქვეყნის საუკეთესო მკურნალებმა ვერაფერი გააწყვეს და ამ გლეხუჭამ რა უნდა მიშველოსო, გაიფიქრა.

—თუ ღამაძინებ, ბატონიც შენ იყავი და ჩემი ქონების ბატონიც. თუ არადა, შენს ქონებასაც დაემშვიდობე! — ამოიკანაღლა ცოტა ხნის დუმილის შემდეგ.

კაცმა ჩაიღიმა და დაიწყო:

—ბატონო, გლეხობა შავ დღეში ვართ ჩავარდნილი.

—ვიცი, ვიცი. სწორედ თქვენზე დარდი არ მადინებს, — ამოიკვნესა თვალთმაქცმა ბატონმა.

—ცოლი და შვიდი შვილი მყავს. იმდენი სიკეთე ჩემს ოჯახს, რამდენი დღეც მშიერებს დაგვიღამებია.

—კი, მაგრამ მამულში არაფერი მოგყავს?!

—ჩემი ერთი მტკაველი მიწა თავგასაც ვერ გამოკვებავს.

ბატონმა ხმა არ გასცა, დაამთქნარა.

—ჩემს მიწაზე, — განანგრო კაცმა, — ერთი მუჭა ხორბლის, ერთი მუჭა ლობიოს და ათი მარცვლი სიმინდის მეტს ვერაფერს ვეთესავ.

ბატონმა ორჯერ დაამთქნარა.

—მოჯამაგირელაც გვედქით, მაგრამ ჯამაგირი არ მაღირსეთ.

ბატონს მითქნარება აუტყდა.

—ვეღარ ვუძღებ ამდენ გაჭირვებას, არ ვიცი რა გზას დავადგე...

ბატონს სხეულში უცნაურმა სითბომ დაუარა, ნელ-ნელა გონება დაებინდა და მალე გემრიელი ხვრინვა ამოუშვა.

სამი კვირის შემდეგ ბატონი ნამოჯამაგირალის უბადრუკ ქოხში ჩალის სახურავიდან ჩამოსულმა და შუბლზე დადენილმა წვიმის წვეთებმა გამოაღვიძა. აქ რა მიხდაო? — გაოცდა, მსახურებს უხმო, მაგრამ ვინ გამოეხმარებოდა! ხმელ საწოლზე წოლისგან ატიკიებული წელი ძლივს ასწია და გარეთ გამოვიდა. ახლა კი ყველაფერი გაასხენდა და ცხარე ცრემლითაც ატირდა.

ნიკოლოზ იოსებია

სანაჯო ჯილაჯილი

წვიმს, წკანჯობს წვიმის წვეთი,

უფლის ცრემლი ცვივა ციდან,

გუბებში ტოპავს ქეთი,

ბებო მოძღვრავს აფინიდან:

—ერთი კვირა სიცხე, გქონდა

ისევე გაცივება გინდა?!

დაგავიწყდა შფოთვა, ბოგვა,

ნერწყვის ელანვა რომ ვიჭირდა!

ამო, ტანზე გამოგიცვლი,

შემოგველოს შენი ბებო,
შენ ხომ ჩემი სიცოცხლე ხარ,
შვილიშვილი სანაჯებო,
ქეთომ ბებოს დაუჯერა
და გაიქცა ჭეჟან-ჭეჟნით,
ბებო ნახად მოაფერა,
არ გეკონთო შეხვდა ჩხუბით
ბავშვი ბუხრის ჰირას დასვა
და ფეხები დაუთბილა,
ცაცხვის ცხელი ჩაი ასვა,
სველი კაბა გაუფინა.

ასტროლოგიით, ოქულტობით, ნაირგვარი ჰოროსკოპებით გატაცებამ დღეს ლამის საყოველთაო ხასიათი მიიღო. მკედე — დიდი თუ პატარა, ძირსკვება სხვადასხვა სახის ლიტერატურაში, გაუაყრელებით ადვენებს თვალს ასტროლოგია წინასწარმეტყველებებს ვაჭებებსა და ტელევიზორებს. ის კი ცოტა ვინმე მიცნო, თუ რა არის ასტროლოგია, საღად იზომდინარეობს ჰოროსკოპების შედგენის ტრადიცია, რა მიზანს ემსახურებოდნენ და ემსახურებიან ისინი?

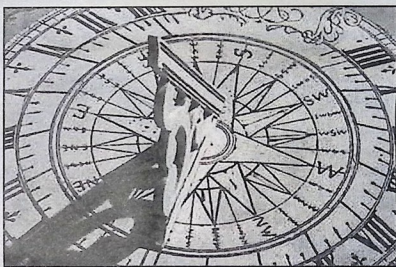
ეს სიტყვა ორ ბერძნულ ფუძეს აერთიანებს: „ასტრონი“ (ვარსკვლავი) და „ლოგოს“ (მეცნიერება). ასტროლოგიები ერთმანეთს უჯერებდნენ გარკვეულ მოვლენებს ადამიანის ცხოვრებაში და პლანეტათა მგლომარეობას და მიიჩნევდნენ, რომ მნათობთა ამგვარივე ან მსგავსი მგლომარეობის დროს შესაძლებელია მოვლენები განმარტოვდეს და, მამსადაბე, შესაძლებელია ადამიანების, ოჯახების, ხალხების მოქმედებათა წინასწარმეტყველება. ისინი მართლაც ბევრ რაიმეს წინასწარმეტყველებდნენ: ომებს, გვაღვლებს, ქარიშხლებს, წვიმებს, მიწაძვლებს, შინს დაბნელებებს და ა.შ.

ძველად იმდენად სკვეროლად ასტროლოგიებისა, რომ მათი რჩევის გარეშე არც ერთ სახეღმწიფო საქმეს არ წამოიწყებდნენ. ასტროლოგებს მიმართოდნენ ხეღმწიფეებიც და, თქვენ წარმოიდგინეთ, ექიმებიც კი. ასტროლოგიამ საუკუნეებს გაუპლო და დღესაც სასებთა სიცოცხლისუნარიანი და ქველდანი. იმაზე, რომ იგი ამჟამადც დიდ პატივშია, თუნდაც ის ფაქტი შეგვეცულოს, რომ, ფოტაჟი, ამერიკის მებრებულ შტატებში ბევრი ფირმა უარს ეუბნება სამუშაოს მიღებაზე, მაგალითად, თუეზების ნიშნის ქვეშ დაბადებულ ადამიანებს „მათი გაუხედაობისათვის“. კურსი — „სინაზმაციუსა და არაფექტურობისათვის“, დრიანკალს — „უხეშობისა და გაიძვერობისათვის“. მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში იმართება ასტროლოგია სიმბოზობებით თუ კონკრეტურციებთ, გამობის მრავალი სახის ლიტერატურა. ამირავლდა საქციალისტი ოქულტისტთა რაოდენობას, მარტო ნიუ-იორკში მათი რიცხვი 12 ათასს ადგამტება.

კველი ხალხების კლამენტარული ასტროლოგია

დღემამა შინს გარეშე ბრუნავს და ამბობო წლის განმავლობაში მზე ვარსკვლავიერი ცის სხვადასხვა მონაკვეთებზე პრეციტირება. ასე წნდება მისი წლიური მოძრობა ვარსკვლავთა ფონზე. გზას, რომელზეც მზე გადაადგილდება, ეკლუპტიკა ეწოდება („ეკლიპსი“ ბერძნულად დაბნელებას ნიშნავს). ეკლუპტიკა თორმეტ თანავარსკვლავებს გაიფის და თითულ მათგანში დახლოებით ერთ თვეს რჩება და „აბნელებს“ მას. ესენია: თინს რტა, მერწყული, თვეზები, კურო და სხვ.

გაინს რა არის ასტროლოგია?

ძირითადად ცხოველთა სახელწოდებები, თითი თანავარსკვლავეთა სარტყლსაც ამბობო ჰქვია „ზოდიაქოსი“ (ბერძ. „ზოდიაქოსი უკულოს ან „ცხოველთა წრე“). შინს მიერ ზოდიაქოსს ყველა თანავარსკვლავების გავლას წლიური ცილი აკვირებნებს. პლანეტებიც გაბუდებით ეკლიან „საცხოვრებელ“ ადგილს, ამასთან ვერნა, მარსი, ოუპიტერი და სატური დეამიფისიულ ცაზე მხოლოდ ზოდიაქოსის თანავარსკვლავებზე შეიჭნება. პლანეტადმეოთხების ნიშნები ჰოროსკოპებში გადაჰქრნათ. გათვალისწინებული იყო ორი საწყისის შეთავსება: მუღმეისი, რომელიც უცვლელი ზოდიაქოსს წრე განსაზღვრავს და ცვლადის, რომელიც პლანეტათა ვანდავებას ასახავს. ოუპიტერი და სატური „სიკეთეს“ თესდნენ, მარსი კი „ბოროტებას“, მერკურის „სიკეთე“ მოჰქრნდა ეკითლი ადამიანისათვის, ბოროტებისათვის კი, პარიკით, — „ბოროტება“. პლანეტის სიკეთე ან სიბო-

როტე მისი ბუნების სიმშრალეს ან ნესტიანობას უკავშირდებოდა. აგრეთვე მის სიმშრალეს ან სიციფეს შინს მზეც ყველაზე მხრებულ მარსი ითვლებოდა, მერე ოუპიტერი, მერე ვერნა. ცოც პლანეტად ითვლებოდა მთავრე: ყველაზე ციფად — სატური. უბრაუ ვარსკვლავთაგან ყველაზე მხრებულ ვარსკვლავად სირიუსი ითვლებოდა.

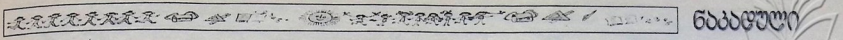
თიველად, რომ მზე და პლანეტები იმ მომენტში ზემოქმედებენ ყველაზე ძლიერად დღემამასა და ადამიანებზე, როცა კამკამა ვარსკვლავების სახალოვეს იფიციფებიან. პლანეტების ხილოლი ნიშნების მიხედვით მათი დასახატებების ეწლოდა. მარსი მარსიანად და ბოროტად ითვლებოდა, მერკური მოუხელოდად და ხტუნადა, სატური — დინჯად და დარბაიხელად. შესაბამისი პლანეტების სიბოთ და სინათლე ხელს უწყობდა სხვადასხვა ადამიანების „სიბოთს“ და „სინათლეს“. ასე, მაგალითად, ნოტიო და მუღანატლოური მთავრე, ნახვერად სიბნელეს შეტყვეულ პროფესიებს მგავრებოდა: მსახიობებს, მეღვინეებს, მგვახმებს, მისნებს, მოძრავი და ცვალებადი მერკური ხელს უწყობდა მეცნიერებისა და ხელოვნების ადამიანთა, კერძოდ თავად ასტროლოგია აზრის სისხარტეს. მარსი მათ სწყალობდა, ცისკ წიოვილი ფერი იტაცებს: მგველებს, ექიმებს, ვაღაბებს, მზარეულებს, მეომრებს.

რა არის პროროსკოპი?

ბელს რომ წინასწარმეტყველებენ, ასტროლოგიები ჰოროსკოპებს (ბერძნული „პროროსკოპუს“ — დროზე დამკვიდრებული) ადგენენ. ასე ბოზიანს ხალხში ფერტლებს, რომლებშიც ზოდიაქოსს ყოველ ნიშნს ამ ნიშნის ქვეშ დაბადებული ადამიანის ფსიქიკური ნიშან-თვისებები და შესაძლო მდერკილება-გატაცებების მონაცემები ეწერება. სიტყვის საქციალის მნიშვნელობა კი ასეთია — „პროროსკოპი“ ადამიანის დაბადების მომენტში ამამავალი ეკლიპტისა წერტილია.

ასტროლოგია შემოსალოანი საქმე იყო, მას მისედდნენ ტიპობრავე, იოპან კეპლერი და წარსულის სხვა ცნობილი მეცნიერები. რიგითი ასტროლოგები ასე ეციედდნენ — ჩამოსხედიოდნენ ბორცვებ და ზოდიაქოსს ამომავალ თანავარსკვლავებს აფიციფებდნენ. ბავშვის დაბადებას

ასტროლოგიის თანამშემვე ადვენენდა თვალს - საჭირო მომენტში იგი გინების ამ მხსალის მუშევებით აცნობდა ხოლო მას ბავშვის გაჩენას. უფრო სახელოვან სატყეაილისტებს როული მრავალკილიანი ხელსაწყოებიტ ჰქონდათ, რომელთა დახმარებულა ახერხებდნენ წარსული ტიპანტების მდგომარეობის აღდგენას და მომავალში მათი მდგომარეობის განკურნებას.

მეოთხე საუკუნეში სიცილიელმა ფ.მატერნიამ ევროპაში პირველმა ჩამოაყალიბა მოძღვრება ე.წ. თორმეტი „სახლის“ შესახებ, რომლის თანახმადც ეს 12 „სახელი“ არის დაფიქციოი. პირისკიდან ყველაზე ახლოს, პირიზინტის დაბლა მდებარე სახლის სიციცხლის სახლი უწოდებ. მეორე მდებარე სიმდღირის, ძმების, ნათესავების, შვილების სახლები და ა.შ. გამოდინარე ტიპანტების ამ სახლებში განლაგებდნენ, დგებოდა „ციური ფიგურა“ და მისი ასაქმტები. ფიგურებში წყვილ-წყვილად იყო შეკერებული თვისებები: ძლიერი - სუსტი, ცხელი - ცივი, ღამაზი - უღამაზი, მაკალი - დაბალი, ფილოსოფიური - თაქტიკური.

პირისკობის სიტყვაწარავლდას ნიშნო-თვისებების შეკერების ხარვეზ დეპულობდენ. თუ. ვიქტორი, პირველ სახლში (სიციცხლე) მზე (კამაშა, სინათლე) იმყოფებოდა, იტულისმებოდა, რომ ასაქმლონი უჩანმყოფი და წინაგრილი იქნებოდა. სატურნი იმვე სახლში ზანტ და ხელმძრე ადამიანს მოასწავებდა. მეორე ტიპი (მობარე, ხსარტი) მეორე სახლში (სიმდღირე) ვაქურბაში ფსიანიტზე მეტყველებდა. მთავარ (მინდი) მესხეთე სახლში (შვილები) მოსლოდნელ მრავალმელოიანობას იუყვებოდა... დაახლოებით ამავე პრინციპებზეა აგებული დღეს ასე ბოულარული ამბოსავლური კალენდრები.

ბაღნიერი და ნაშინი დღეები

პლანეტა-დღებობის დანასათებზე კვირის შესაბამის დღეებზე ვიცნობდებოდა. ჯერ კიდევ ძველ ქალაქაში ასტროლოგებს მიანდით, რომ არსებობს მედნიერი დღეები, როდესაც მათობები გონიერული და სწორი სატყეაილისთვის განაწყოებ ადამიანებს. ასეთია, მაგალითად, კვირა - მზის დღე. ნავს დღეები კი მნიშვნელოვანი საქმების წამოწყება არ ღირს. ასეთი დღეა შაბათი (სატურნის დღე) პიპირატეც, იან სინაც და პარაცელსიკი ზოგიერთი დეკავალიბის მკურნალობის დროს აუცილებლად ითვალისწინებდნენ წელაწინასა და დღე-ღამის

დროს, ის კი არა, პიპირატე მათობა ამოსულა-ჩასვლასთან დაავიწროებულ „კრიტიკულ დღეებსაც“ კი უწევდა აგონობის. იაბინელ ასტროლოგებს მიანდათ, რომ „ნახსი“ დღეები ყოველ ადამიანს ერთი წლის პერიოდულობით, დაახლოებით ერთი და იგივე რიცხვში უმერდება. ბერლინელმა ექიმმა ვ. ფლისმა თავის პატიენტებზე დაკვირვების შედეგად დაადგინა რომ, ადამიანებს, და პირველ რიგში ბავშვებს, რეგულარულად უმეროდნენ ზოგი დეკავლება. მისი აზრით თითოეული ადამიანის სიციცხლეში, დაწყებული დაბადების მომენტისა, ორი მნიშვნელოვანი რიტმი მოქმედებს 23-დღიანი („ფიზიკური“) და 28-დღიანი („ემოციური“) ფიზიკური რიტმი ეგება ისეთ თვისებებს, როგორცაა გამბედაობა, შეუპოვრობა, ნებისყოფა, ფიზიკური ძალა, „ემოციური“ კი - მგრძობიარობა, ინტელუიანა, აღგზნებალობა, თითოეული პერიოდი შეიძლება ორ ნაწილად დაიყოს - დადებითად და უარყოფითად. ფიზიკური რიტმის დადებით ნახევარწილიში ადამიანი გრძობის ძალების მოზღვაებას, შრომოსუნარიანობის მომატებას, ეს ოპტიმალური დღეებია სპორტისათვის, ფიზიკურ დატვირთვასთან დაკავშირებული სხვა საქმიანობისათვის. ემოციური ციკლის დადებით ფაზაში, რომლის ხანგრძლივობა დაახლოებით მთავრის თვის ტილია, ადამიანი უფრო ოპტიმისტური, კეთილი, მზარული და ხალისიანია. ინტელექტუალური ციკლის დადებით ფაზაში ადამიანი ავიდელ სწავლობის, უარო სანტერესო და სწორ გადარწვევებლებებს ეღებულობს. უარყოფით ფაზებში კი ყოველთვის პრიქით ხდება.

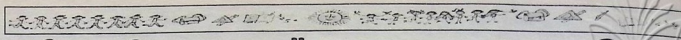
ფაზების ნიშნის ციკლის დღეებს კრიტიკულს უწოდებენ. სწორად ამ დღეებში ხდება უბედური შემთხვევები, ემოციური ჩავარდნები. კრიტიკული დღეების წინააღმდეგ გამოთვლა სავსებით შესაძლებელია, შეეცარება და იაბინაში ისეთ სათაუბსაც კი უმეზენ, რომლებიც მათი მულობდის ბიორიტმების ფაზებს უჩვენებენ. მრავალი უცხოური ფირმა ითვალისწინებს ამგვარი დღეების არსებობას, შედეგად კი მნიშვნელოვნად მცირდება ავარიებისა და ტრაგემატიზმის შემთხვევები. დროთა განმავლობაში სარწმუნო განსაღვლი დროის ეტკულაბების შეხვეულება დღე-ღამის ამ თუ იმ მონაკვეთში მკურნალობის თავისებურებებზე. მაგალითად, დადგენილია, რომ კიბოების მგრძობიარობა ტიკვილისადმი 18 საათზე მაქსიმალური, მინიმალური კი იგი ნამუჟამმეს ხდება. ღამე ხშირდება ბროქიალური ას-

თმის, სტენიოკარდიის შეტყვებ, უფრო ხშირია მოკარდის ინფარქტი და ინსულტის მიხედვით აღრენადილის შემადგენლობა სასქმომზე 9 საათზე აღწევს, მინიმუმს კი - 18 საათზე.

თანამედროვე ასტროლოგები ისე აღარ ადვენენ პირისკობას, როგორც ამას ძველები აკეთებდნენ. ადამიანის დაბადების დღის მიხედვით დღინება მისი ზოლიაქის ნიშანი, ფსიქიკური ნიშან-თვისებები. ასტროლოგები ზოლიათს ყოველი ნიშნისათვის თავის ფსიქოლოგურ ტიპს გამოყოფენ, ასეთი ტიპი სულ 12-ია. არსებობს ფსიქოლოგების მრავალკვირი კლასიფიკაცია. მაგალითად, ამერიკელი ფსიქოლოგი უ. შელდონი სხეულის აგებულების მიხედვით სამ ტიპს გამოყოფს: სქალები და მსუქნები, ბუჭვანიერები და დაკუნთოლები, გამძრები და სუსტები. თითოეული მათგანს გარკვეული ფსიქიკური ნიშან-თვისებები ახასიათებს, პირველები: დონდობები არიან, მოძრაობა მომუშეული აქვთ, უცვარი კომფორტი, მოსწონი, როცა მათ აქებენ, ავიდელ პოულბენ სართო ენას, ნასვამ მდლომარბაში ძალზე კონტაქტურები და რბილები არიან, მძიმე მუშეობე ადამიანებსაკე იღტვიან. მეორებს თავდაცურებული მიხვრა-მოხვრა, ქვედა ახასიათებთ, უცვარი თავდაცასა-კვება, ემოციურად თავდაჭვროლები არიან, ნასვამ მდგომარბობაში აგრესიულბები და მომხოყველობა ახასიათებთ, მძიმე წუთებში მოქმედების მოთხოინებლბას განიცდიან. და მესამე ტიპი - ამ ტიპის ადამიანებს შესუგული მიხვრა-მოხვრა ახასიათებთ, ისინი უჯარებები, გულჩათხრობილები, ემოციურად თავდაჭვროლები არიან, უცვარი თეთიანლობი, აღკიპოლის მიმართ მდგრაადობას იჩენენ, მძიმე მომენტში განმარტობას ამტოინებენ.

შეიძლება უბრალო პირისკობის შედეგმა ბევრმა შეშლოს, მაგრამ ასტროლოგიის ჭეუმარტივი არის ცოტას თუ ესმის, ბევრი აღმაცერად უყვრებს, სასაცილოლაც კი იფლებ მას, მაგრამ დასავლობი მხოლოდ ისინი არიან, ვისაც უარყოფითი უშველესი მეცნიერება, ასტროლოგია შემოსავლის წყაროდ გაუხსნა. ადამიანი კი ინტელსტიად ქვეტული მისტურიკი მოთხაობა-მისნობა კი არა, საკუთარი უნარ-შესაძლებლობებისა თუ თავისებურებების შევნიშნა სჭირდება. ცხადია, პირისკობის თითო-ორილა ფურკლის წაკითხვა გაცილებით ავიდელია, ვიდრე ჭეუმარტივების წიფენში ძიება, თუმცა ვისთვის რაგორ...

ურნალიან
„ატენია მოლოდინი“

ყველაზე „მავალი“ ატრაქციონები ყველაზე გაბედულებისათვის

ატრაქციონი „ბრჭყალი“

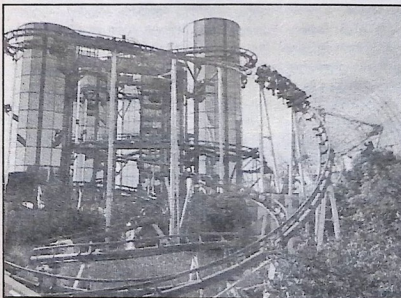
ეს ატრაქციონი ავსტრალიაში, კვინსლენდის პარკ „დრიმფორდშია“, ყველაზე „მაგარ“ გასართობს კი „გვიანტური წვეთი“ წარმოადგენს. ეს თავისუფალი ვარდნის პრინციპზე აგებული მთაა, საიდანაც მძაფრი შეგრძნებების მოყვარულები 5

წამში 39 სართულიანი სახლის სიმაღლიდან ეშვებიან. გარდა ატრაქციონებისა, პარკში შევიძლიათ გავცნოთ ავსტრალიური ფაუნის წარმომადგენლებს, კენგურუებს, ნიანგებს, კოალებს.

ვეროპა-პარკი

ამ პარკში 12 თემატურ ექსპოზიციაზე მინიატურაში თითქმის მთელი ევროპა წარმოდგენილი. ევროპა-პარკის სტუმრებს საშუალება ეძლევათ შევიცაროული ბობსლეის ციფებითაც ისრი-

ალონ, ბერძნული ჰიროსებიც მიირთვან და ცნობილი რუსული კოსმოსური სადგური „მირიკ“ ინახულონ. ყველაზე დიდი ხალხმრავლობა კი ვერცხლის ვარსკვლავთან – ევროპის ყველაზე მაღალ სამთო ატრაქციონთან არის ხოლმე. 70 მეტრის სიმაღლიდან სათაში 130 კილომეტრის სიჩქარით დაშვების მოყვარულები მზად არიან საათობით იდგნენ რიგში, ოღონდ კი მძაფრ შეგრძნებას გაუგონ გემო, ამ თავებრუდამხვევი სიჩქარით დაშვებისას რომ ეუფლება ადამიანს.

ამ ატრაქციონს კი „ვაგონებები“ ჰქვია და იგი „ოუშენ-პარკშია“ აგებული

საულის ლოტარკოლდი

სამხრეთ კორეის ქალაქ სეულში აგებული ატრაქციონი იმით გამოირჩევა, რომ მსოფლიოში უდიდესი გადახურული ატრაქციონია, რაც იმას ნიშნავს, რომ აქ ნებისმიერ ამინდში შეიძლება ვართობა. აქ მონოლიანდაგიანი გზაც არის და ამერიკული მთებიც, ლოტერვოლდის პროგრამის ყველაზე მაგარი ნომერი კი „საფრანგეთის რევოლუციაა“, რომლის საიდუმლო იმაში მდგომარეობს, რომ მის ყულფში გადის ფეხით მოსიარულეთა ბილიკი, საიდაც ატრაქციონის სტუმრების ნაწილს შეუძლია დანახოს, როგორ მიექანება ყვირილით მებორ ნაწილი თავდაყირა.

კარგი მეგობარი საბოლოო თუ არა?

მეცმი
თინათინა მამუკაშვილი

აირჩიე პასუხები და ჩაიწერე ქულები

1. შენ ბევრი სასაცილო რამ იცი შენი მეგობრის შესახებ:

- ა) შენ მათ სხვებსაც უამბობ — 1;
- ბ) მეგობრის დაუსახელებლად მოყვები ამ ამბებს — 2;
- გ) შენთვის დაიტოვებ და არავისაც არ მოუყვები — 3.

2. შენს მეგობარს ჩვევად აქვს რაიმეს თხოვება, მაგრამ წაღებულს არასდროს აბრუნებს. ამჯერად მან რაღაც ძვირფასი ნივთი გთხოვა. როგორ მოიტყვევ:

- ა) ათხოვებ ამ ნივთს — 2;
- ბ) ეტყვი, რომ ეს ნივთი არა გაქვს და არ მისცემ — 1;
- გ) მიზეზს აუხსნი და არ ათხოვებ — 3;

3. მეგობარმა შემთხვევით საათი გაგიფუჭა. როგორ მოიტყვევ:

- ა) ეტყვი, რომ მაინც ახალი საათის ყიდვას აპირებდი — 3;
- ბ) საათის საფასურის გადახდას სთხოვ — 2;
- გ) ახალი საათის ყიდვაზე მეგობარს უარს კი ეტყვი, მაგრამ მაინც უსაყვედურებ — 1.

4. შენი მეგობარი ამხანაგობს აღმაიანთან, რომელიც შენ არ გიყვარს. ასეთ შემთხვევაში შენ:

- ა) ჩამოსცილდები მეგობარს — 2;
- ბ) არაფერს ეტყვი მას და ძველებურადვე იმეგობრებ მასთან — 3;
- გ) ეტყვი მეგობარს, რომ აირჩიოს, ან შენ, ან ის სხვა — 1.

5. გრძნობ, რომ შენს მეგობარს დიდი უსიამოვნება ელის. მაშინ შენ:

- ა) შეწყვეტ მასთან ურთიერთობას, რათა შენ თვითონაც არ დაზარალდე — 1;
- ბ) გულახდილად დაელაპარაკები მას — 3;
- გ) ძველებურადვე იმეგობრებ მასთან — 2.

6. მიგაჩნია, რომ ნამდვილი მეგობარი:

- ა) ყველაფერს უნდა გიზიარებდეს — 1;
- ბ) მარტო იმას უნდა გუებუნებოდეს, რაც თავად უნდა — 3;
- გ) თავისი ფიქრები და პრობლემები თავისთვის უნდა დაიტოვოს — 2.

7. შენ გაიგე, რომ მეგობარს ფული სჭირდება,

შენ კი იმდენი ფული გაქვს, რომ შეგიძლია ხელი გაუმართო მას. შენ ეუბნები მეგობარს:

- ა) გამომართვი, ძალიან გამახარებ, თუ უარს არ მეტყვი — 2;
- ბ) გაიხსენე, შენ თვითონ რამდენჯერ დამხმარე-ბიხარ. ჩემი დახმარება არაფერია იმასთან შედარებით — 3;
- გ) როგორმე გაიტან თავს! უფრო მომჭირნე უნა იყო! — 1.

8. როგორ მოიტყვევ, თუ რაღაც გინდა სთხოვო მეგობარს:

- ა) ვადაკვრით მიახვედრებ, რაც გინდა — 1;
- ბ) სათხოვარს პირდაპირ ეტყვი — 2;
- გ) მოგერიდება და ვერაფერს ეტყვი — 3.

9. შენმა მეგობარმა იცოდა ტანსაცმელი, რომელიც შენი აზრით, არ უხდება მას. მაშინ შენ:

- ა) ეტყვი, რომ უხდება — 1;
- ბ) ეტყვი, რომ არ უხდება და აუხსნი რატომ — 2;
- გ) არაფერს ეტყვი — 3.

10. მიგაჩნია, რომ შენი მეგობარი:

- ა) შენზე გონიერია — 2.
- ბ) ნაკლებად გონიერია, ვიდრე შენ — 1;
- გ) ორივენი ერთნაირად გონიერები ხართ — 3.

დაჯავაბე ქულები და გაიცანი შედეგებს:

21-30 ქულა: შენ ჭკუშმართლად კარგი მეგობარი ხარ. მეგობრებს სჯერათ შენი და გაფასებენ. შეგიძლია იმედი ეკონდეს, რომ საჭიროების შემთხვევაში ისინი მხარში ამოგიდგებიან, ცხადია, თუ შენც ასევე მოიტყვევი.

15-20 ქულა: მეგობრები კი გყავს, მაგრამ ბევრი შენი თანატოლის მსგავსად ზოგჯერ შენც ბოლომდე ვერ უგებ მათ. როცა არ იცი, როგორ უნდა მოიტყვე, ცვალებ, სხვის ადგილზე წარმოიდგინო თავი.

10-14 ქულა: შენ საკუთარ თავს უფრო მეტ ყურადღებას უთმობ, ვიდრე ირგვლივ მყოფთ. ეს თვისება ხელს გიშლის ნამდვილ მეგობრობაში. განსლოვდეს — კარგი მეგობარი რომ გახდეს, სხვა აღამიანებისა და მათი პრობლემებისადმი მეტი ინტერესი უნდა გამოიჩინო.

საშობაო ზღაპარი

„საშობაო ზღაპარი“ – ასე დაარქვეს ქ. რუსთავის მე-10 საჯარო სკოლის პირველკლასელებმა (დირექტორი ი. აბუ-

თიძე) სახალწლოდ მომზადებულ საღამოს, ამ საღამოს ორგანიზატორმა და სკოლის ჩამდგმელმა ქალბატონმა ელიკო ნადიაბიძემ, რომელიც ამ კლასის ხელმძღვანელი გახლავთ, ჩვენ თვალწინ ვაცოცხლა ნამდვილი ზღაპრის გმირები: წითელქუდა (მაია ვარლამიძე) თავეი (სერეი პაპკაიური), კნგურუ (ნიკა ნოზაძე), მელია (ლუკა გორგოძე), ცინილი „მეზღაპარე“ (დათო ჩოხელი), (დათე) სოფო საღუნისვილი.

ველაფერი კი ასე დაიწყო: მიულოდნელად მიღებულმა მოსაწვევმა ბარათებმა ზემოჩამოთვლილი ზღაპრის გმირები საშობაო ნაძვის ხესთან შეკრიბა, სადაც მათ უღამაზეს ფორმებში გამოწყობილი

კოგო-ბიჭები ელოდნენ. ახალი წლის მეკვლემ ლუკა გორგოძემ თავისი ვადონური ჯოხი მოიჩინა და სცენაზე გამოჩნდა მშვენიერი წველი – გოგა გოგაშვილი და სოფო საღუნისვილი, სწორედ მათ მიერ შესრულებული ქართული ცეკვი დაიწყო სახალწლო ზეიმი. ნაძვის ხესთან შეკრებილი პატარები სიმღერების შესრულებას და ლექსების წაკითხვამი ეჯიბრებოდნენ ერთმანეთს, ხალისით აავსეს კარბაზი და-შამ რესო და მარი კლიბაშვილებმა, ლევან გვეხემემურმან თორიამ, ნიკა მაჭარაშვილმა, ირაკლი მელაძემ, სალომე ცუკოშვილმა, სალომე შავეში-

შვილმა, ნინო აბულაშვილმა. აი ისევ დაატარაოა მეკვლემ ვადონური ჯოხი და უცებ გაჩნდნენ ფიფქია (ნინო წიწილაშვილი), თოვლის დედოფალი (მარიამ კასრაძე), რომლებმაც თან მოიტანეს „თოვლის ფანტალები“ და „თოვლის ვუნდები“. ამან ძალიან გაახალისა პატარები და მათ ხელოვნური ფანტალებების და მუსიკის ფონზე გუნდობაც კი მოახერხეს, შესრულდა ფიფქებისა და ფერების ცეკვა.

მეკვლეს ვადონური ჯოხის მიორე მოქიწეზე კი შემოვიდა ნანატრი 2007

წელი (გოგა გოგაშვილი), რომელიც გავშვებს სურვილების ასრულებას დაპირდა, ახალ წელს სურვლებით დატვირთული თოვლის პატუჯ მოაყვდა და დაიწყო საერთო მზიარულობა ნაძვის ხის გარშემო. პირველკლასელებთან ერთად მათი მშობლები და პედაგოგებიც მსაუბრეობდნენ.

ყო სიამოვნებისგან გაბრწყინებულ სახეები, გატაცსიროვნებული ღიმილი, თოვლის პატუჯს ხალისიანი ოუმორი, გამოცანები, მზიარული თამაშები და რა თქმა უნდა სასურვლები.

და აი ზღაპარი დასასრულს მიუახლოვდა. ისევ ვადონური ჯოხის წყა-

ლობით მონაწილენი თანდათან გაქრნენ სცენიდან, მაგრამ ლამაზი, დაუწევარი „საშობაო ზღაპარი“ საშუმდამოდ დარჩა პატარების გულებში.

ნინო მუხომამ

სახალწლო ზეიმი

ქ. რუსთავის მრავალპროფილიანი საერთო-სამშაულო სკოლაში „ნინო“ სადღესასწაულო განწყობა სუფევდა. ღამაზად მორთული ნაძვის ხის გარშემო უამრავი ბავშვი ფუსფუსებდა, დარბაზიც სახეიმიდ იყო მორთული. თუმცა, ამ სკოლის მოსწავლეებისთვის მსგავსი ზეიმები იშვიათობა არ არის, მონაწილეები მაინც ღელავდნენ. ზოგიერთი მათგანისთვის ამ სკოლაში სწავლის პერიოდში პირველი კონცერტი იყო, ამიტომ სწორად ეკითხებოდნენ ერთ-ერთ ორგანიზატორს, ქეთინო ნოზაძეს ზეიმის დეტალებზე, ისიც დაუზარებლად აძლევდა მითითებებს. ბავშვებს ძალიან უყვართ ქეთინო მასწავლებელი, იგი თითქმის სკოლის გასწვრივ დღიდან შემოაბის სკოლა „ნინო“-ში და ყველა ღონისძიებაში აქტიურად მონაწილეობს. როგორც ყოველთვის, სკოლის

ახალგაზრდა პედაგოგთა კოლექტივი სახალწლო ღონისძიების მომზადებაშიც დაუდგა მხარში ქეთინო მასწავლებელს.

დაიწყო კონცერტი, IX კლასის მოსწავლემ ნინო ლომიძემ, რომელმაც წამყვანობა იკისრა, დამსწრე საზოგადოებას შობა-ახალი წელი მიულოცა. მათე-

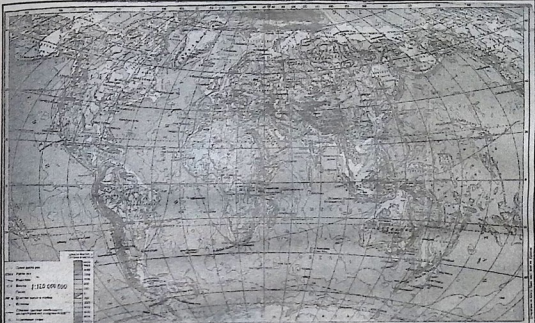
კლასელმა გორგობმა ანა ბიჭაძემ და თეონა ლაზარისვილმა საქართველოს ჰიმნი წამოიწყეს, მათ მივლი დარბაზი აყვავდა.

მონაწილეები ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ საკუთარი ნიჭისა და უნარის წარმონიშნაში. ზეიმი ქართული ცეკვით დაამთავრეს რუსთავის ბავშვთა ანსამბლის მოცეკვავე მცხერკლასელმა გოგა დათეაშვილმა და მეხმედკლასელმა მარი ალთუნისვილმა. იყო ლექსები, სიმღერები და ბევრი-ბევრი ოუმორი. ოუმორში თავი როლს სუროშვილმა გაიძიინა. ბოლოს თამაშობივც გაიმართა, მოსწავლეებმა ბევრი იხალისეს. სკოლის დირექტორმა ლუიზა მაჭარაშვილმა შობა-ახალი წელი მიულოცა მასწავლებლებს, მოსწავლეებს, დამსწრე საზოგადოებას და ზეიმის ყველა მონაწილეს მადლიერებით ნისმად სახალწლო სუენირები აწუქა.

ზვიან შურაბანიამ

გეოგრაფიული სახელეუბნი რუკაზე

ტოპონიმია (ბერძ. ტოპოს+ონიმა სახელი) — რთული და საინტერესო მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის გეოგრაფიულ სახელწოდებებს, მათ წარმოშობას, მნიშვნელობას და რომლის მთავარი პრაქტიკული ამოცანაა რუკებსა თუ სხვა დოკუმენტებზე გეოგრაფიული სახელების ზუსტად და სწორად აღნიშვნა.

გეოგრაფიული სახელწოდებები არც ისე ხშირად, მაგრამ მაინც იცვლება. მაგალითად, ჰიმალაის ქედის ერთ-ერთი მწვერვალი ინგლისურ რუკაზე აღნიშნული იყო როგორც პიკი XV, მოგვიანებით, როცა გაირკვა, რომ ეს უმაღლესი მწვერვალია დედაამიწაზე, ბრიტანეთის კოლონიალური სამსახურის მოხელეებმა გადაწყვიტეს საკუთარი შეფისთვის სასიამოვნო სიურპრიზი მოეწყოთ და მწვერვალს მის საპატივცემულოდ ევერესტი უწოდეს, არადა, ამ აღმავან არანაირი შეხება არ ჰქონდა არც ჰიმალაის მთებთან და არც მის მწვერვალებთან, მთელი სიცოცხლე მხოლოდ „ქადაღლის მთებთან“ თუ უხდებოდა საქმის ქონა. მსოფლიოში ყველაზე მაღალმა მწვერვალმა მხოლოდ ინდიეთის მიერ დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ დაიბრუნა თავისი ნამდვილი სახელი — ჯომოლუნგმა. ასევე გადაერქვა თავის დროზე სახელები ყოფილ კოლონიურ ქვეყნებს — ჩრდილო როდეზიას, რომელიც დღეს ზამბიის სახელით

არის ცნობილი, სამხ. როდეზიას, რომელიც ამჟამად რესპუბლიკა ზიმბაბვედ იწოდება და სხვა. მეცნიერ ტოპონიმისტებს ისიც აწუხებს, რომ ბევრი გეოგრაფიული სახელწოდება დამახინჯებული სახით არის დამკვიდრებული და ისინი ისე არ უღერს, როგორც ამა თუ იმ ქვეყნის მკვიდრი მოსახლეობის ენაზე. მაგალითად, ინდოელები თავიანთ დედაქალაქს დელის კი არ უწოდებენ, არამედ დილის, ხოლო მიანმის დედაქალაქს რანგუნი კი არ ჰქვია, არამედ იანგიონი და ა.შ.

ეთიოპიის დედაქალაქის სახელწოდება ადის-აბება ითარგმნება როგორც „ახალი ყვავილი“.

ინდიელთა ერთ-ერთი ტომის — „აპალაჩების“ სახელი ჰქვია მთებს აშშ-სა და კანადაში.

აზორის კუნძულების სახელწოდება ქორების კუნძულებს ნიშნავს და ეს სახელი მათ XVI საუკუნეში პორტუგალიელმა ზღ-

ვაოსნებმა შეარქვეს, როდესაც ისინი ამ უკაცრიელ კუნძულებს მიადგნენ, იქ მტაცებელი ფრინველები, ძირითადად კი ქორები ბატონობდნენ.

* * *

ეგვიპტის ქალაქ ალექსანდრიას სახელი მისი დამარსებლის ალექსანდრე მაკედონელის საპატივცემულოდ უწოდა.

* * *

ქალაქ აქტიუბინსკის სახელწოდება ორი ვახსურვი სიტყვისგან წარმოდგება — „აქ“ თეთრს ნიშნავს, „ტიუბე“ კი ბორცვს.

* * *

პოლანდიის დედაქალაქს თავიდან ამსტელდამი ერქვა. ამსტელი ჰქვია მდინარეს, რომელიც ქალაქში ჩამოედინება, „დამ“ კი პოლანდიურად კაშხალს ნიშნავს.

* * *

ბელგიური ქალაქი ანტვერპენი თავის სახელწოდებას გემოსაშენებს, ვერფებს უნდა უმაღლოდღეს. „ან დერ ვერფტ“ სიტყვა სიტყვით ნიშნავს „ვერფთან“.

* * *

სიტყვა შოტლანდია კელტური ტომის სკოტების სახელწოდებიდან მომდინარეობს. ინგლისურად იგი ასეც იწოდება „სკოტლენდ“.

* * *

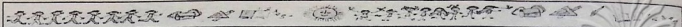
კუნძულ იავას დღევანდელი სახელი ძველინდურიდან მომდინარეობს. „იავა დევა“ ქერის კუნძულს ნიშნავს.

* * *

კუნძულისა და სახელმწიფოს იამაიკას სახელი ინდიელთა ენაზე „წყლის წყაროების კუნძულს“ ნიშნავს.

* * *

დონი, დონეცი, დნებრი, დნესტრი — ამ მდინარეების სახელწოდება სკივთების ენიდან მომდინარეობს და „წყალს“, „მდინარეს“ ნიშნავს.

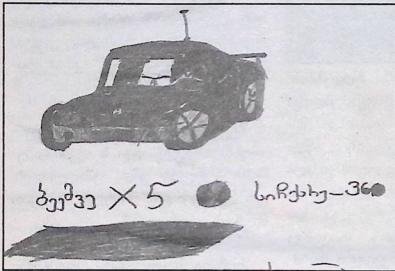
გეალოგელი ფრთოსანი

ბულბულია ფრთოსანი,
 და ლამაზი მგოსანი,
 ბაღში ვარდის თავზე მჯდომი
 ტკბილად უგალობს მას:
 „ვარდი, ყვავილთ დედოფალი,
 ლამაზო და მშვენიერო,
 ვერ გშორდები, მინდა
 მუდამ ვიგალობო და ვიმღერო,
 ნახეთ, ერთი როგორ უყვარს
 ბულბულს ტურფა დედოფალი,
 თავს ევლება, ეყვება
 თვალხატულა ვარდს.“

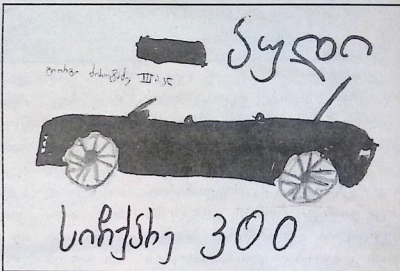
გიორგი ძარტიველიშვილი,
 ქ. რუსთავის მე-2 საჯარო სკოლა, VII კლასი

ელენე სურგაძე,
 რუსთავის №2 საჯარო სკოლა, I კლასი

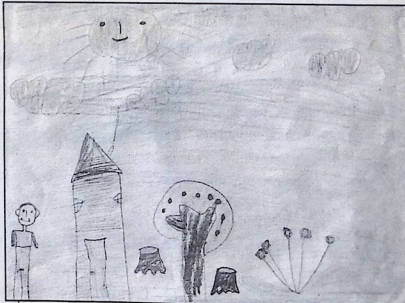
BMW.
 სანდრო მუხატაძე,
 რუსთავის №2 საჯარო სკოლა, III კლასი

აუდი.
 გიორგი შირატაძე,
 რუსთავის №2 საჯარო სკოლა, III კლასი

ნიკოლოზ მინაძე,
 ნიკო ბაგრატიონის სახელობის თეატრ-
 აზნაურთა სკოლა-ლიცეუმი, II კლასი

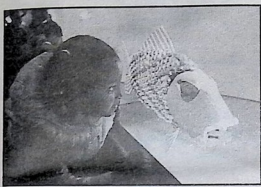

ნია მამიაშვილი,
 რუსთავის №2 საჯარო სკოლა, I კლასი

„მაგარი“ გამოგონებები

კიხარ-თევზები

ლონდონის აკვარიუმის ყველაზე დიდ ღირსშესანიშნაობას წარმოადგენს ნახევარი მეტრის სიგრძის რობოტი-თევზები, რომლებიც ზღ-

ვის ფსკერის შესასწავლად და წყალქვეშა ნავთობსადენებში გათონვის ადგილებს დასადგენად შეიქმნა. თევზი-რობოტები დამოუკიდებლად მოძრაობენ და მარჯვედ უძებნენ მხარს გზად შემხვედრ წინააღმდეგობებს. რობოტების მოძრაობა ციკლური თევზების მოძრაობას მოგვაგონებს და საერთოდც სხვაობა რობოტ-თევზებსა და აკვარიუმის სხვა ბინადრებს შორის თითქმის შეუმჩნეველა.

შუშის გვირაბი

ველოსიპედისტებისთვის

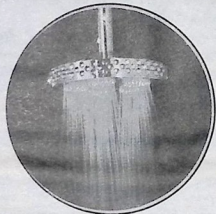
კანადელმა არქიტექტორმა კრის პარდვიკმა გადაწყვიტა თავის მშობლიური ქალაქის ტორონტოს თავზე, დაახლოებით 10 მეტრის სიმაღლეზე გაიყვანოს შუშის მილები

ველოსიპედისტებისთვის. ასეთი „მიწისზედა“ გზა საშუალებას მისცემს ტორონტოელ ველომოყვარულებს ნებისმიერ ამინდში იმგზავრონ ორთელნიან ტრანსპორტთ და ამასთან მანქანების მაგნიტური ნაბოლქვებსაც გაერიდონ. თუ შუშის მილებში მოძრაობა ცალმხრივი იქნება, ველოსიპედისტებს შეეძლება საათში 40 კმ. სიჩქარე განავითარონ ისე, რომ სხვებს ხელი არ შეუშალონ. თუმცა ვერ გადაწყვეტილა არ არის, როგორი იქნება მილები – ცალმხრივი თუ ორმხრივი მოძრაობისთვის.

ფერადი შხაპი

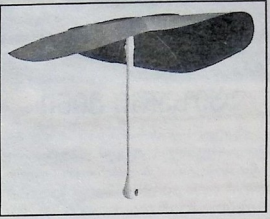
ელექტრონული სინათლის შხაპი საკუთარ სააბაზანოში დისკოკლუბივითაა. მოციმციმე სინათლები

აფერადებს წყლის ჭავლებს. ოთხი ფერი რიგრიგობით ენაცვლება ერთმანეთს და შესატყვის განწყობას ქმნის. ლურჯი ფერი სიმშვიდეს გვრის, მწვანე პარმონიას ქმნის, ყვითელი სიხარულს ანიჭებს, თეთრი კი ყველა თვალსაზრისით არის კარგი. ასეთი ფერადი შხაპი უკვალოდ აქრობს ცუდ გუნება-განწყობილებას.

ახალი კონსტრუქციის ქოლბა

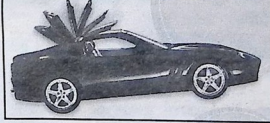
ავსტრალიელმა დიზაინერმა ენდი უინმა ახალი ორიგინალური კონსტრუქციის ქოლბა შექმნა. არ-

სებულისგან განსხვავებით ამ ქოლბის ქსოვილი ჩვეულებრივ მანებზე კი არ არის გადაკრული, არამედ ნახშირალასტიკის დრეკად ჩხირებზე. დაკეცილ მდგომარეობაში ქოლბის ჩხირებიც და ქსოვილიც მის ტარში თავსდება, ამიტომაც იგი არასდროს არ ტოვებს გუბებზე. ორიგინალური ქოლბა ძალიან ლამაზად იშლება და ისეთი შთაბეჭდილება იქმნება, რომ მისი ქსოვილი ტარებიდან ლამაზი ყვავილივით ამოიზრდება.

ყველაზე სწრაფი კაბრიოლეტი „სუპერამერიკა“

კაბრიოლეტ „ფერარი-სუპერამერიკას“ გამჭვირვალე სახურავი აქვს. თუ მძღოლს მზე შეაწუხებს, შეუძლია ავტომატური ტონირების მიღაკს დააჭიროს და მინა უშუალოდ გამუქდება. ყველაფერთან ერთად ეს

მანქანა სახურავის ახდის სისწრაფის მსოფლიო რეკორდსმენიკაა – მისი სახურავის ახდას სულ 10 წამი სჭირდება. გარდა ამისა, „სუპერამერიკა“ ყველაზე სწრაფი კაბრიოლეტია მსოფლიოში – მისი სიჩქარე საათში 300 კილომეტრს უახლოვდება.

სოცლის გაუვიდი

* * *

დედა-შვილი ზოპარკში დრუნჩზე ლურჯ-წითელლაქებიანი მაიმუნის, მადრილების გალის წინ გაჩერდა. გაკვირვებულმა გოგონამ იკითხა:

— ამ მაიმუნებს ასეთი შედეგებილი ცხვირ-პირი რატომ აქვთ?

— ალბათ, სხვა მაიმუნების შემინება უნდათ, — უპასუხა დედამ.

გოგონამ დელას შეხედა:

— შენ ვილას უპირებ შემინებას, დედიკო?

* * *

მასწავლებელი: რას აკეთებს ჭაყყელა, როდესაც მზეზე მოხვდება?

მოსწავლე: შრება.

* * *

— ვთქვით, ტბაზე თქვენი ხუთი იხვი დაცურავდა და უცბად სამმა მათგანმა ჩაყვინთა, რადგენი იხვი დარჩებოდა წყლის ზედაპირზე? — ჰკითხა სოფლის სკოლაში მათემატიკის ვაკეეთილზე მასწავლებელმა ერთ-ერთ მოსწავლეს.

— ჩვენ იხვები არ გვყავს, ბატონო მასწავლებელო.

— მაშ, რა გყავთ?

— ბატები.

— კარგი, ბატები იყოს.

— ბატები რომ არ ყვინთავენ?

* * *

მასწავლებელი: მთელ კლასში ერთი ჭკვიანი მოსწავლეც არ მეგულება, მაგრამ მაინტერესებს მაინც რომელია თქვენში ყველაზე შტერი, ამიტომ მინდა, რომ ფეხზე ადგეს ის, ვისაც თავი უსაშველო ჩერჩეტად მიაჩნია.

ხანგრძლივი პაუზის შემდეგ ფეხზე ერთადერთი მოსწავლე წამოდგა.

მასწავლებელი: აბა, ესე იგი, გამოდის, რომ შენ ყველაზე დიდი ჩერჩეტი ხარ?!

მოსწავლე: არა, მასწ, მთლად მასე არ

არის... უბრალოდ, უხერხულია მარტო თქვენ რომ დგახართ ფეხზე.

* * *

მამა: — ჟანო, კარგი მასწავლებელი გყავს?

ჟანო: — კარგი კია, მაგრამ შენი შურს.

მამა: — ჩემი? მაინც რატომ გვონია?

ჟანო: — იმიტომ რომ სულ მეუბნება, მე რომ მამაშენი ვიყოლ...

* * *

მასწავლებელი: — აბა, მითხარი, გუშინ რატომ არ ბრძანდებოდი ჩემს ვაკეეთილზე?

ფრიცი: — თქვენ თვითონ არ მითხარით, თუ დავალეხა არ გეცოდინება, თვალთ არ დამენახო?!

* * *

— როგორ ფიქრობთ, აფრიკა უფრო შორსაა ჩვენგან, თუ მთვარე?! — მიმართა მასწავლებელმა კლასს.

— ცხადია, აფრიკა! — უპასუხა ელენმა.

— რატომ ფიქრობ?

— იმიტომ რომ მთვარეს ხანდახან მაინც ვხედავთ ხოლმე, აფრიკას კი — ვერა.

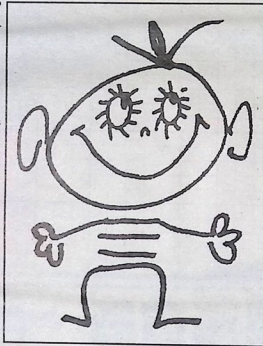
* * *

ფიზიკის მასწავლებელმა პეპიჩეკის დედა დაიბარა:

— ქალბატონო, ძალიან ვწუხვარ, მაგრამ თქვენი შვილი მთელ კლასში ყველაზე ცუდი მოსწავლეა, არ სწავლობს, ზარმაცობს, ვაკეეთილზე უყურადღებოდ არის და სხვებსაც ხელს უშლის...

— რა გქნა ბატონო, — თავის გამართლება სცადა პეპიჩეკის დედამ. — ვერაფერი გავაწყე, არაფერი სჭრის, სულ ვუჩინებ, მაგრამ ჩემს ნათქვამს ერთ წურში შეუშვებს და მეორედან გამოუშვებს.

— მამაბატით, ქალბატონო, მაგრამ უნდა გითხრათ, რომ სცდებით, რადგან ვაკეეთილში ბევრ არ ვრცელდება.

ჩვენი თვედით დანახული ხანა ჩველი

ქ. რუსთავეის ქარაო სკოლა „მნათობი“

მარი შაორვაძე

II° კლასი

**თაო
გორალიშვილი**
II კლასი

თაქო სსირტლაძე
ქ. ბრესტავის სკოლა-
ლიცეუმი „მგვამანი“
III კლასი

საქართველო
საგარეო ურთიერთობების

6⁴⁹/₂

თოვლი თბილისში.

თებო რუბინიკა.

თბილისის №51 საჯარო სკოლის მოსწავლე